ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5085 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24/6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՇԱՊԱՆ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5085

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنده

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օրուան քաղաքական կարեւոր լուրն է Պ. Զէմպրլէնի մտադրած ուղեւորութիւնը դէպի Հարաւ-Ափրիկէ, ուր աչքէ պիտի անցընէ նորատաց գաղութները, Օրանժի եւ Թրանսվալի վիճակը, հարկ եղած կարգադրութիւններն ընելու համար անոնց չինութեան եւ բարգաւաճման մասին: Մեծին Բրիտանիոյ գաղթային նախարարին այս մտադրութիւնը ընդհանուր հաւանութեան արժանացած է ո՛չ միայն բոլոր Անգլիացիներուն մէջ, թէ նախարարական եւ թէ ընդդիմադիր, այլ եւ նոյն իսկ պէտք տարբերուն մէջ, որոնք ուրախութեամբ ողջունած են իրենց երբեմնի այնքան ատած եւ իրենց աղդին գլխաւոր թշնամի համարած այդ պետական մարդուն ներկայ որոշումը, յուսալով անկէ մեծամեծ օգուտներ իրենց երկրին մասնական եւ վարչային զարգացմանը համար: Պ. Զէմպրլէնի այս որոշումը կարծես դեղթափի ազդեցութիւն ըրաւ Պոէրներուն դէպի Անգլիացիները ունեցած տեսակցութեան վրայ, որ դեռ վեց ամիս չեղած՝ արդէն այնքան նուազած է, մինչ կրնայ ըսուիլ թէ մէկ երկու տարիէն իսպառ պիտի անհետանայ, այնպէս որ օր մը, այն ալ ոչ շատ հեռաւոր ապագայի մէջ, Պոէր երն այնքան հաւատարիմ պիտի ըլլան Անգլիոյ՝ որչափ Բանատացիները, Նաթալցիները, Աւստրալիացիները, Նոր-Զելանտացիները, Հնդիկները ելն.:

Թերեւս այս բանը գուշակելու ընդդիմով էր որ ցամաքային Եւրոպա յուսացուածին չափ ջերմ ընդունելութիւն չըրաւ պէտք զօրավարներուն, իրենց վերջին պատգամներուն ատեն, զի երբ բաղդատութեան դրուի պոէրական յաղթանակներուն Եւրոպայի ցամաքին վրայ ըրած խանդավառ տպաւորութիւնը, այդ յաղթանակները վնասկող զօրավարներուն եղած ընդունելութեանը հետ, կարելի չէ տարակուսիլ թէ երբեք համեմատական չէին իրարու: Ինչպէս՝ այս ցրտութիւնը՝ հակառակ արտաքուստ տաք երեւցած ցոյներուն,—պատճառը չատ պարզ է: Պատերազմին տեւողութեանը ատեն, ցամաքային Եւրոպայի հանդիսական մասը կը յուսար թէ Պոէրները պիտի յաղթէին մինչեւ վերջը յաղթանակել Անգլիացիները եւ վերցնել անոնց զօրութիւնը աշխարհի երեսէն. իսկ խաղաղութիւն հաստատելէն ետքը, երբ այդ յոյսը ալեւոր վերցած էր, բնականաբար պէտք զօրավարներուն պատգամները չպիտի ներշնչէին այլեւս այն ոգեւորութիւնը զոր առաջ կը բերէին իրենց յաղթանակները պատերազմի դաշտին վրայ, զի ցամաքային Եւրոպա Անգլիացիները ատելուն համար էր որ այնքան կ'ուրախանար Պոէրներու յաղթութեանց վրայ եւ ոչ թէ Հոլանտացիք. այդ ժողովուրդը անկեղծապէս սիրելուն եւ անոր քաղաքական գոյութեանը անչահախնդիր ոգւով փափաքելուն համար:

Իրաց այս նոր երեւոյթին հանդէպ առջի հակադրութեանց բեկորներն էին միայն որ մեծարուեցան Պոթայի, Տըլարիի եւ Տէվէթի եւ ոչ թէ անոնց իսկական շարունակութիւնը: Զայս դիտելով, անոնք ալ կարճ կապեցին իրենց ուղեւորութիւնը: Ամերիկա այցելելն ալ իսպառ մոռցան եւ Անգլիա դացին, ուր ընդունուեցան այնպէս՝ որպէս թէ իրենք չըլլային Անգլիոյ դէմ այնքան ճառեր խօսողները, այնքան հականգլիական ցոյցեր կազմակերպողները: Աշխարհի ոչ մէկ կողմ այսպիսի ընթացք մը կրնար սպասուիլ: Ուստի իրենք ալ կարծես ամչցած իրենց ըրածէն՝ մանաւանդ որ ընդամէնը ժողված դրամին 100 հազար ոսկի իսկ չէր եղած, այժմ նորէն ամփոփուեցան Անգլիոյ լայն հովանիին տակ, որ եթէ ուզէ քանի մը միլիոն ոսկի մէկէն կը տրամադրէ իր նորատաց գաղթավայրերուն համար, ինչպէս արդէն ծանուցին հեռագիրները, երկու միլիոն եւս յատկացուց այդ նպատակին: Զօրավարները որոշեցին Հարաւային Ափրիկէ դառնալ, ներկայ ըլլալու համար Պ. Զէմպրլէնի այցելութեանը՝ իրենց հայրենիքին մէջ: Անոնցմէ մէկը, Տէվէթ, արդէն մեկնեցաւ, Պոթա եւ Տըլարի ալ չատ չպիտի ուշանան: Եւ ո՞վ դիտէ թէ իրենց հաւատարմութիւնը այնքան անկեղծ կերպով ցուցնելու հաւատիքներ չտան, որ մինչեւ անգամ իրենցմէ մէկը չկարենայ հրամանատար ընտրուիլ անգլ. բանակի մը, զոր օրինակ. Սոմալցիներու դէմ, եթէ լուրջ կերպարանք մը առնէ անոնց յարուցած պատերազմը: Այդ պարագային եթէ դժգոհ տարր մը կրնայ մնալ աչխարհի վրայ, ան ալ ցամաքային Եւրոպայի անգլիատեաց մասը միայն կրնայ ըլլալ:

* * *

Այլ եթէ անգլիական բարքերուն հակապատկերը փնտռել ուզէինք Եւրոպական ուրիշ ազգերու մէջ, ամէնէն աւելի դիւրաւ կը գտնէինք իրենց ամէնէն աւելի մտրիկ դրացի եղող Ֆրանսացիներուն մէջ: Զի նոյն իսկ ներկայ ժամանակին մէջ մինչ Ֆրանսա վարժարանները բոլորովին աչխարհականացնել կ'ուզէ, այսինքն կղերին ձեռքէն առնել կը ջանայ ժողովուրդին կրթութիւնը, ընդհակառակը Անգլիա կրթական նոր ծրագիր մը պատրաստած է որով ոչ թէ միայն կղերը չի զրկեր ուսուցման աղատութենէն, զոր արդէն կը վայելէ, այլ եւ աւելի կ'ընդարձակէ այդ աղատութիւնը, այն է աւելի լայն բաժին կը տանիայ անոր՝ երկրին ուսանողութիւնը կրթելու գործին մէջ: Ֆրանսական եւ անգլիական բարքերու այս հակապատկերը ցոյցնող կրթական ուղղութեանը գլխաւոր տարբերութիւնը հոս կը կայայանայ, որ Ֆրանսայի այժմու կառավարութիւնը կը կարծէ թէ անհատները որքան վերծ մնան կրօնքի ազդեցութենէն, այնքան աւելի ուղղամիտ եւ պարկեշտ քաղաքացիներ կ'ըլլան, իսկ Անգլիոյ կառավարութիւնը տարամտածպէս հաւատալ մանաւանդ կ'կը հաւատայ թէ հիշդ անոնք աւելի բարի եւ պարկեշտ անհատներ կ'ըլլան որոնք աւելի կրած են կրօնքի ազդեցութիւնը: Ուրեմն Մանչի ասդիի կողմը կ'ուրայուի կրօնքի փրկարար ազդեցութիւնը եւ մինչեւ անգամ Վլասակար կը համարուի մարդային ընկերութեան՝ ու հաւանանքի կ'ենթարկուի: Իսկ Մանչի անդիի կողմը, կրօնքը իբրեւ փրկարար միջոց մը ճանչցուի ու փոյթ կը տարուի աւելի տարածել կամ ազդեցիկ ընել անոր ներգործութիւնը դաստիարակութեան մէջ, որ հիմն է մարդոց ընկերային կազմաւորութեանը: Այդպէս չպիտի վարուէին Ֆրանսայի կառավարութիւնը ձեռքերնին ունեցողները, եթէ կղերը ճանչնար իր դերը եւ անոր սահմանին դուրս չելլէր ու քաղաքականութեան չխառնուէր: Այդպէս կը վարուին Անգլիան կառավարողները, զի Անգլիոյ կղերը իր կաչման տէրը մնացեր է եւ չէ փորձած դեղծանիլ ու չարաչար գործածել կրօնքին իրեն տուած ազդեցիկ դերը: Ուրեմն մէկ կողմը (Ֆրանսա) կղերը իր ընթացքով կրօնքի հաւատքին պատճառ կը դառնայ, եւ միւս կողմը (Անգլիա) ընդհակառակը կրօնքի սէր եւ ազդեցութիւնը աւելի ընդլայնելու միջոց կը հանդիսանայ ... դարձեալ իր ընթացքով:

* * *

Միջազգային խնդիրներուն գալով, ամէնէն ծանրակշիռ իրողութիւնն է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամտորֆի ծանուցագիրը, ուղղուած Անգլիոյ կառավարութեան, որմէ կը խնդրէ թոյլատրել իրեն՝ ուղղակի յարաբերութիւն հաստատել Աֆղանիստանի Էմիրին հետ, սահմանագլխի թեթեւ (*) խնդիրներ կարգադրելու համար: Աւելորդ է ըսել թէ Անգլիոյ պատասխանը մերժողական միայն կրնայ ըլլալ, քանի որ Աֆղանիստան բացարձակապէս Անգլիոյ իրաւասութեան տակ կը գտնուի եւ առանց իր միջնորդութեան չի կրնար յարաբերուիլ օտար աչխարհի հետ: Իսկ թէ այդ մերժումին ինչ պիտի հետեւի, առ այժմ կանխահաս է ըսել:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

(*) Տե՛ս զոր օրինակ Ճոն Բարդի, Շնորհալի Սարգսի մեկնութիւններուն յառաջաբանը, ո՛ւր կը յայտարարէ թէ այդ փոխոխութիւնները յատկապէս ըրած են:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԷՋՄԻԱՇՆԻ ՄԷՋ

(Շար. եր.էկի թիւէն եւ վերջ)

Հայ եկեղեցիներու մէջ, մանաւանդ Թուրքիոյ հայ եկեղեցիներուն մէջ դորածածուած Ճաչոցը՝ Արապեան Տիրացու Պօղոսի հրատարակութիւնն է, որ լոյս տեսած է 1799 սեպտ. 18=1801 օգոստոսի վերջը, եթէ երբեք դեռ Ճաչոցի առաջին եւ հին տպագրութիւնն ալ գործածող եկեղեցիներ չգտնուին:

Տպագրիչ Արապեանը, որ հայ տպագրութեան պատմութեան մէջ, Միւհէնտիսեանն մըն է, եւ ամենամեծ ծառայութիւններ մատուցած է եկեղեցիին եւ հայ մատենագրութեան, ինքն է որ մեծ մեծ ծախքերու տակ կը մտնէ եւ Հայ. եկեղեցին կ'օժտէ տպագրուած Ճաչոցով մը՝ կարգադրելով զայն Սիմէոնեան Տօնացոյցի հրանոցներուն համեմատ: Արապեան՝ Ճաչոցը կը տպագրէ «օրինակի մը վրայէ, որ ընդօրինակուած է Կիլիկեան գանձարանի (=Մատենադարանի) Ճաչոցէն «Նորոգ երկասիրութեամբ եւ նրբաղնին սրբութեամբ» Դալուստ դպրի: Երանի՜ թէ Արապեան ծանօթացուցած ըլլար Կիլիկեան Ճաչոցի օրինակը, որ հարկաւ ընծիր ձեռագիր մը պիտի ըլլար, նկարագիր մը՝ որ անհրաժեշտ է Կիլիկիոյ գրիչներուն ընդհանրապէս: Քանի որ Արապեան ուղղակի այդ Կիլիկեան օրինակը չի գործածեր, այլ անոր ընդօրինակութիւնը, բնական է որ ընդօրինակողին ա՛յնքան աչխատութեան մէջ քանն ալ ուղղածած ըլլայ: Եթէ ենթադրենք որ կամայական փոփոխութիւններ եղ[illegible] սրբագրիչը եւ «Նորոգ» երկասիրողը (.) մանաւորապէս կրճատումներու եւ կարգադրութեան մէջ, բաներու ձեւերուն մէջ, բան մը որ անհրաժեշտ եղած էր այդ դարու տպագրութիւններու ատեն (*), կրնանք մտածել թէ ի՛նչչափ հարազատ տպագրութիւն մը եղած կրնայ ըլլալ Արապեանի հրատարակած այս «Գիրք չքնաղատիպ»ը:

Մենագոյն եւ արդար բաժիններ հանելով տպագրական արուեստի խակութիւններուն, տպագրութեան մէջ աբդի բանասիրական եւ գիտական պայմաններու չդոյութեան, եւ մանաւանդ առաջին տպագրութեան մը թերութիւններուն, դեռ անսեղծի սխալներ կամ անճշդութիւններ կան Արապեանի Ճաչոցին մէջ: Եւ մենք այս սխալները կամ անճշդութիւնները կը շեշտենք կէտադրութեան վրայ, որ Կիլիկեան Ճաչոցի օրինակէն չկրնար եկած ըլլալ՝այլ արդիւնք են Դալուստ դպրի սրբագրութեան (.): Մէկդի կը թողունք դէշ գիրերը, որոնց մէջ մանաւանդ բաւէս ա եւ ե, զ եւ ղ, եւ ն. իրարու կը խառնուին, կը թողունք նաեւ զլխագիրներու բացարձակ բացակայութիւնը յատուկ անուններու մէջ, բաց ի սնգալուս տառերէ եւ խորագիրներու մէջ գործածուածներէ, ա՛յն ալ տեղ տեղ աւելորդ, տեղ տեղ պակաս. այս բոլորը մէկդի թողլով հանդերձ, սխալներ սխալներ ու անճշդութիւններ կը վխտան Ճաչոցին մէջ տարօրինակ կէտադրութեան մը հետեւանքով:

Կարելի չէ՛ որ այդ սխալներու եւ անճշդութիւններու մէկ ցանկը դնենք հոս: Բայց անշուշտ, ամէն հակացող եւ ուշադիր ընթերցողին աչքէն վրիպած չեն մեր ՃԱՇՈՑԻ թերութիւնները, որոնք աւելի եւս կը դժուարացնեն Ս. Գրքի հակացողութիւնը: Դրէ՛ք ասոնց վրայ գրակարդացներու աղճատումներն ու քմայքներն ալ, կ'ունենաք պարզապէս զօղանջում մը բառերու եւ ոչ թէ Ս. Գրքի ընթերցումը: Որովհետեւ չատ ցաւալի է տեսնել որ մեր եկեղեցիներուն Ս. Գրոց կարգացմունքը տգէտներու եւ մանաւանդ աղոց ձեռքը մնացած է եւ ասոնք գրաբար այդ հատուածները ոչ թէ կը կարդան հակցնելու համար, այլ՝ կ'ղանակեն իրարմէ տարբեր եւ իրարմէ տարօրինակ եղանակներով, այն ալ մեր մասանիչ ըրած Ճաչոցին վրայ: Բնական է որ վերծանողներու գործը, երբ տգէտներու ձեռքը մնայ, ուրիշ հետեւանք մը չի կրնար ունենալ: Վերծանողներ որոնք Ս. Մեսրոպի պէս, Մատթէի պէս, Փարպեցիի պէս վարդապետներ էին կամ յատկապէս գրակարդացութեան պատրաստուող եկեղեցականներ:

Գոնէ հակացող մարդիկ անցնէին Գրքին գլուխը, թերեւս հանդարտ եւ յատակ ընթերցումով եւ նոյն իսկ արտայայտիչ եղանակով մը կը դարմանէին գրաբարի դժուարութիւնները եւ տպագրութեան սխալներն ու անճշդութիւնները:

Ես անձամբ փորձած եմ այսպիսի ընթերցում մը եւ կրնամ ըսել որ անօգուտ չեղաւ. որովհետեւ ամէնէն առաջ սխալ եւ անարուեստ ընթերցում տեղի չունենար եկեղեցիի մէջ, եւ ոչ ալ անհարգատ եւ անհան եղանակները կը դադրին ընթերցուածներու ատեն, վերջապէս հայերեն նախօսս հատատացեալները քիչ չատ բան մը կը հասկանան լաւ արտասանուած բառերէ եւ լաւ կէտադրուած նախատեսութիւններէ: Եթէ ասոնց բոլորն ալ երիրորդական տեղ մը բռնեն Ս. Գրքի հակացողութեան էական եւ կենսական խնդրին քով, գոնէ Ս. Գիրքը ուղիղ կարդացուած կ'ըլլայ եկեղեցիին մէջ, պատուուած կ'ըլլայ իրեն [illegible] քով [illegible] երբ հակացողներ կարդան եւ չթողուն որ աղաւ ու տգէտներ աղճատեն ու խանդարեն Աստուածաշունչը եկեղեցիի մէջ:

Կէտ մը կայ որ պիտի բռնադատուիմ յարգել մասամբ. այսինքն՝ եթէ մեր Ճաչոցները կատարեալ տպագրութիւն մը, մեր ցոյց տուած թերութիւններէն զերծ տպագրութիւն մը ունենային, նոյն իսկ հիմակուան գրակարդացներէն չատեր մասամբ պիտի յաջողէին գրուածը ուղիղ կարդալու յաջողութեամբ մը: Այսչափ մանակի եւ անչան չատ մը իսկ չունինք սակայն, հիմակուան ընթերցուածներէն:

Ուրեմն ցո՛ր կեկեղեցիի մէջ Ս. Գրոց մէկն օրուան կարդացմունքը խեղճ ու կրակ վիճակ մը ունի եւ անդին մեծ ձեռնարկութիւն մը կ'ըլլայ Ս. Գրոց հայ տպագրութեան, չէ՞ զգար ա՛յն բացարձակապէս սերտ եւ սեռն աղերսը այս երկու իրողութիւններուն միջեւ: Էջմիածնի նոր տպագրութեան վրայ նոր Ճաչոց մըն ալ պէտք է տպագրել, որ կէտ առ կէտ նոյն ըլլան իրարու հետ եւ թերեւս ամենէն առաջ Ճաչոցը պէտք էր տպագրել:

Այս խորհրդածութիւններու եւ դիտողութիւններու մէջ չենք մոռցած Ճաչոցի ա՛յն հրատարակութիւնները, որոնց լոյս տուին Էջմիածին եւ Երուսաղէմ: Էջմիածնի տպագրութեան վրայ մօտէն գաղափար չունիմ, որովհետեւ Թուրքիոյ Հայոց եկեղեցիներուն մէջ ընդհանրացած չէ՛: Իսկ Երուսաղէմինը, կը փնտռուի հո՛ն, ուր նոր եկեղեցի մը կը շինուի կամ հո՛ն, ուր ա՛լ Արապեան տպագրութիւնը կը փճանայ գործածութեամբ եւ մաշումով: Հետեւաբար Հայոց ա՛յն բոլոր եկեղեցիներու մէջ, ո՛ւր դեռ չեն մտեր Էջմիածնի կամ Երուսաղէմի Ճաչոցները, հո՛ն Արապեանի տպագրութիւնն է որ կը գործածուի: Շա՛տ հաւանական է որ Աստուածաշունչի նոր տպագրութիւնը չատ մը տարբերութիւններ ու պէսպիսոյթներ ունենայ նոյն իսկ էջմիածնի եւ Երուսաղէմի Ճաչոցներուն հետ. իսկ բացարձակապէս պիտի ունենայ, ինչպէս ըսինք, Արապեանի Ճաչոցին հետ. հետեւաբար, նոր Ճաչոցի մը հրատարակութիւնը զգալի պէտք մը կ'ըլլայ Աստուածաշունչի նոր տպագրութեան առթիւ եւ մշնջենաւոր պէտք մըն է ամ՝ մեր Սուրբ Եկեղեցիին համար:

ԲԱՐԳԻՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԸՆԴԱՆԵՂԱՆ ՏԻՈՒՐ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Պատկերը, որ պիտի ներկայացնեմ, նորավէպ մը չէ՛, եւ ոչ ալ երեւակայական միւթոս մը, կամ եղերաւաքող մը, այլ մէկը այն սրտաչարժ պատկերներէն, որոնք իրենց մթաստուեր վարագոյրին տակ կը սքօղեն չարաչուք տուայներ, ընտանեկան կենակցութեան քաղցրութիւնը թունաւորող, կամ աղէտաւոր չարիքներ, սերունդի մը կենակցութիւնը քայքայող:

Մեր բոլորսսած բարքերու յոռի մէկ կողմէն կ'առնէ իր ծագումը, կը ճիւղաւորի ու կը տարածուի չինականին հիւղակէն, մինչեւ քաղաքներին տունը, ուր խաւարամիտ մտածումները, անձնական կեղտոտ չարաշահութիւններու կամ այլանդակ արամաբանութեան մը անձուկ հորիզոնին կը կապչին ու վաղուան անխուսափելի աղէտապատկերները, դժնդակ փլուզումները անտես ու անմտած կը թողուին:

Տեսած չէ՞ք նորատի ամոլներ, որոնցմէ մէկը ու երբեմն ալ երկուքը, մեղրամսի մը ատենական հիւծումէն, անմունչ տառապանքի մը հալումէն կալանուած են, ու օրէ օր չիջնելամերձ ճրագի մը հանուելովը, իրենց կենսականութեան փունջէն կը ուժեն ամոլներ, որոնք զղջուած են կեանքէն ու ապրանքէն եւ մարդուն ազերեղմանի հանդիսաը կը փնտռեն:

Այսպիսի տրամադիր պատկերներ, իրենց խլչտոտ խոշորացումներովը կը վերնան դաւառներու անկիւններուն մէջ պատկերներ, որոնք զգացումներուդ ամէնէն թրթռուն, ամէնէն զգայուն ծալքերը կը բանան, կ'ընդվզեցնեն հոգիդ իրեն ամէնէն անզուսպ մղումներովը, իրեն ամէնէն թունդ գուրգուրանքովը, ու արգահատանքդ կը լայնայ, կը յորդի իրեն չրջանակը պատուելու ասոյնան:

Այդ պատկերներէն մէկուն հոգեկան վերլուծութիւնը պիտի ընեմ, ցուցնելու համար ամուսնական կեանքին յաւոտ մէկ դրուագը, որ դժբաղդաբար նամադէպ չէ ու իր յանախումներովը չատ մը կեանքեր զրուանքի դառնութեամբը համակեր է, ներարկելով ուրիշներուն ալ աչխարհային կեանքին հանդէպ ատելուն հայեցողութիւն մը ու ժառոտ ընդվզում մը, որ դժուարութեամբ կը դարմանուի:

* * *

Ասկէ բաւական տարիներ առաջ, ճանչցայ Էկիլցի որբ Զաքարը. Արշակի Բարձրահայեաց Ս. Աստուածածնի վանքին մէջ, վանահայր լուսահոգի Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Փափազեանի նախաձեռնութեամբը բացուած գիւղերթիկ վարժարանին մէջ իր նախնական ուսումը կ'առնէր ան: Նիհար, մատղուկ մանուկիկն էր, գեղջկական խորունկ համեստութեան մը ուրուանկարին մէջէն սուր մտացուութեան մը արտանիւները փայլուն ապագայի մը արշալոյսերն էին: Հաղիւ քանի տարի անցաւ, օր մըն ալ տեսայ զինքը Տիարպէքիր, խանութի մը մէջ, ուր ոսկերչութեամբ կը զբաղէր: Սպրելու պայքարը որ այնքան անողոք կը դառնայ կեանքի առանձնութեանը մէջ, ստիպած էր խեղճ տղան, ուսումնականին տեղ արհեստաւորական ասպարէզը ընդգրկելու:

Պանդխտութեան անձկութիւններովը հիւսուած այդ արհեստի դժնդակ խոնջէնքին մէջ, ուր յուսատու ժպիտի մը աղաչանքը, կարեկցութեան մը նշոյլը չէր փողփողեր աչքերուն առջեւ եւ ուր առօրեայ ապրանքին մտալկումները կը զգեստէին զինքը իր անոքութեանը մէջ, որ պզտիկութեան տարիքէն իրեն դատակնիքը եղած էր, հիմա մելամաղձոտ դալկութիւն մը պարուրած էր դէմքը, հիւծախտի նախաքայլ սկզբնաւորում մը որ սքողուած պարարկումով կը տարածուէր, հետզհետէ քակտելով իր մարմնին գեղջկական կազմուածքը, որ այնքան առոյգ պիտի ըլլար իր մասնաւոր երդիքին տակ:

Հոս էր որ պառաւական նախապաչարում մը, ասոյնան մըն ալ կը փութացնէր կատարելութիւնը անողոք նախնիքին, զոր յարգելն կը դարձնէր բնութիւնը, գաւառներու մէջ տարածուած սխալ մտածում մը, որով կը կարծուի թէ, ամուսնութիւնը պիտի կրնար սպաննել այդ նախնական հիւանդութեան մանրէները, որոնք արդէն իրենց սեպհական գետին մը տրամադրած էին:

Բայց երանի թէ այսպիսի ամուսնական միացումներու ժամանակ կատարուած ընտրութեան մէջ նկատողութեան առնուէին ամոլներու գիւղական կազմուածքին համեմատականութիւնը, որ մինչեւ ատոյնան մը պիտի դիւրացնէր կենակցութիւնը, ու բոլորովին պիտի չվնասէր տկարը: Ո՞չ ասանկ խոհեմութիւններ մի փնտռէք գաւառներու մէջ, ուր յանախ, նկարին քով դերը, ու հիւանդոտին քով առողջը պիտի տեսնէիք, որոնք բոլորովին քաչքաչուք կեանքով մը կ'ապրին, խաթարելով ընտանեկան իսկայը: Ձիւդ բախտի այսօրինակ չարաբաստիկ բերումով մը, Զաքար, իր կրծող դալկութեանը ախտահիճ մարակումին մէջ, ամուսնացաւ իրմէն դերազանցապէս մնաց ու մարմնեղ օրիորդի մը հետ, հետեւելով որոնք այս կարգադրութեամբ, բարիք մը գործելու գոհունակութիւնը խառնած էին իրենց ազէտ անկեղծութեանը:

Միացումի թուականէն կը սկսէր ընտանի օրէնքին զօրաւոր յառաջատուութիւնը Զաքարին համար, որ փոխանակ ամուսնական սիրազեղ կենակցութեան մը արբչանքովը ընդելուզուելու, ու վայրկեան մը մոռնալու իր մարմինը քայքայող աւերքին խշխուչը, հիմա ցաւատանջ գալարումներ կը զգար ներսիդին, հոգեկան վիշտերու կրծումներ, որոնք կը սատկանան այնքան՝ որքան ներքին ախտավարակման գիտակցութիւնը կը զօրանար, ու ասիկա բաւական չէր, ծանրացող ընտանեկան պէտքերու յանձնառումին անհրաժեշտութիւնը կուգար լծորդուելու այդ մտալկումներուն, քաչքաչուք չարքաշութեամբ մը, որուն մէջ կեանքը կը տուժէր:

Ամուսնութեան նախընթաց տարիին վերջաւորութիւնը հազիւ մօտեցած էր, սէրերու տաք գրկախառնումին մէկ երամխայրիքը կուգար ծիածանելու ընտանեկան ամպամած երկինքը: Երախայ մը էր, վոխտ ու աղաղուն, համակուած քրքրումի դեղնութեամբ մը, որ արգահատանքդ կը չարժէ, ու հաչմութեամբ մը, որ անմիջապէս ապագային վրայ մտածել կուտայ: Ինչ կը յուսայիք ասանկ արարածէ մը, կը կարծէ՞ք թէ անիկա ամուսնութեամբ մը պիտի պատնուարէր, ու առոյգ կենսականութեան մը բարախումներովը պիտի զօտեպնդէր: Ո՞չ երբեք, անիկա կեանքի մակարոյծ ու ախտաժէտ գոյութիւն մը պիտի ըլլար, ցաւագին ատուեր մը, որ իր հոգեկան քակտումներուն, ու տառապանքի կեանքներուն մէջ, միչտ բարերար մահը կանչէր, ու կը մտածէ՞ք որ, նոյն իսկ ծնողքը, ներքին ուեւէլի սիրելի ընէ զինքը. — այն ատեն պիտի սիրեմ այդ կինը:

ԲԱՐԻԶ, Ցուլիս 1879

Ճաչեր, ընթրիքներ: Ընթրիքներ, ճաչեր: Երեկոյթներ, ժամադրութիւններ: Ժամադրութիւններ եւ երեկոյթներ:— Ա՜հ, որքան դատարկ է իմ կեանքս: Բնաւ չեմ ըներ ինչ որ կը սիրեմ. ո՛չ թէ բան մը սիրելուս համար, որովհետեւ ոչինչ կը սիրեմ:

Կենդանի էակին հանդէպ, սրտիս մէջ կարեկցութիւն միայն կը զգամ անոր նեղկատմամբ, որ կը տառապի եւ պիտի տառապի, քանի որ կեանքի գոյութեան չարիքին ենթարկուած է:

Եթէ մահը, անխուսափելի մահը, կեանքէն դէպի յաւիտենականութիւն երկարող անցքին մէջ ֆիզիքական ցաւ չպատճառէր, եթէ երեւակայութիւնը չորոճար մահուան ահարկու վաղորդայնին վրայ, ա՜հ որքան սիրայօժար պիտի դիմէի մահուան, որուն մտածումը այնքան խանդարած է կեանքին հաճոյքը:

Մարդ կ'ապրի, ինչո՞ւ համար: Կը խորհի, ինչո՞ւ համար: Ինչո՞ւ համար, սեղանին առջեւ ու մերկ ուսերու մէջտեղ բաղմած, երբ երկու դաւաթ լաւ գինի ճնկած եմ, գերեզմանի պատկերը աչքիս առջեւ կու գայ չարուռնակ, եւ ինչո՞ւ համար անլուծելի հարցը կը ներկայանայ այն ազիտաբեր խեղկատակութեան խմաստին, որ բնութիւն, ընկերութիւն եւ կեանք կը կոչուի:

Կը խորհիմ փոխադարձ զգացուած սիրոյ հեշտանքներուն վրայ, անհեթեթ ասուրդ մը՝զոր քաղաքակրթութիւնը պատուաստած է սիրային միացման պարզ պէտքին վրայ: Ա՜հ, պարզ զգացում մը, որ իմ ամբողջ զգայողութիւնս կը կիրարկէ ուրիշ էակի մը վրայ, իբր թրջուած թուղթի մը, ապակիի փակցուած:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (13)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԹԻ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ռ

ՍԻՐԵԼՈՒ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶ, 22 Մայիս 1877

Խօլ զուարճութեան ու ցոփութեան իրիկուն մըն էր որ անցուցինք երէկ, բայց զուարթ ու առողջ ցոփութեան մը, որ անտարակոյս ճշմարտութիւն է: Միայն ատիկա է որ դժնդակ զգացումներ չի պատճառեր իրեն:

Տիւրէ նկարչին բնակարանը գտայ Լէօնին, որ իբր տիպար ծառայած է, անցեալ տարի նկարչական սալօնին մէջ իր ցուցադրած Տալիլային: Լէօնին ունէր քիչ մը յոգնած դլուխ մը, քիթը նուրբ ու կամարաձեւ, աչքերը սեւ ու փայլուն, թուչը չատ շեշտուած. իր կողմնադէմքը թեթեւօրէն առնական երեւոյթ մը ունէր, թատրոնի կիներու պէս, որոնց երկար դէմքը առնական անհեթեթ կերպարանք մը կը ստանայ, երբ երիկ մարդու հագուստով կը ծպտին: Բայց ասիկա գլխէն կը մախքն է: Թեթեւ պեղերը սեւ գոյն մը ունին, ծնօտին վրայ կը շեշտուի սեւ մօրուտիսնկ մը, աչքերը ալ աւելի խոշորցած այդ սեւէն ու դէմքին մորթը բոլորովին ծածկուած բրինձի փոշիով, որուն խառնուած է արեան տժգոյն վարդ երանգը: Այդ փոշին չեմ դիտեր ինչ խօլ ու խարդախուած բանի մը երեւոյթը կուտայ այդ կնոջ, որուն ակռաներուն սատափէ չողը կը նեռանի թրջուած կեղծ մարգարիտներու թրթռուն փայլին:

Արդուզարդը կը կատարեալ գործէ կինը: Վղին չուրջը փաթթած է սեւ կաղէ կերպաս մը, կաղէ ու ծաղիկներէ չինուած գլխարկ մը դրած է, երիներանգ ու ոլորուն կերպասէ շրջազգեստ մը հագած է, ձախ ոտքին վրայ դրած ասաղին կարմիր վարդ մը: «Պերճանքի կին մըն է,» կ'ըսէ Ռընէ հեգնօրէն. արդարեւ այդ կերպասի կտորով, կազով ու ծաղիկով զարդարուած, այդ կինը այնպիսի երեւոյթ մը ունի, որ կը յայտնէ թէ միայն աւելորդ բաներով կ'ապրի: Սիրաբանեցի անոր հետ, հաճելի թուեցաւ եւ այս առաւելի սիրելի ընէ զինքը. — այն ատեն պիտի սիրեմ այդ կինը:

ԲԱՐԻԶ, Ցուլիս 1879

Ճաչեր, ընթրիքներ: Ընթրիքներ, ճաչեր: Երեկոյթներ, ժամադրութիւններ: Ժամադրութիւններ եւ երեկոյթներ:— Ա՜հ, որքան դատարկ է իմ կեանքս: Բնաւ չեմ ըներ ինչ որ կը սիրեմ. ո՛չ թէ բան մը սիրելուս համար, որովհետեւ ոչինչ կը սիրեմ:

Կենդանի էակին հանդէպ, սրտիս մէջ կարեկցութիւն միայն կը զգամ անոր նեղկատմամբ, որ կը տառապի եւ պիտի տառապի, քանի որ կեանքի գոյութեան չարիքին ենթարկուած է:

Եթէ մահը, անխուսափելի մահը, կեանքէն դէպի յաւիտենականութիւն երկարող անցքին մէջ ֆիզիքական ցաւ չպատճառէր, եթէ երեւակայութիւնը չորոճար մահուան ահարկու վաղորդայնին վրայ, ա՜հ որքան սիրայօժար պիտի դիմէի մահուան, որուն մտածումը այնքան խանդարած է կեանքին հաճոյքը:

հպարտութիւն մը, ուրախութեան զգլխումի մը արբշռանքը պիտի զգային անոր մասուռ ժպիտներու փթթումներուն առջեւ, որոնք այնքան վաղահասորէն պիտի խամրէին կեանքի փշոտ իրականութեան տակէն։

Քանի մը ամիսներու քաշչուքը եղաւ իր կեանքը, ու առանց տեսնելու արեւգակի նշոյլներուն փղփղումը, առանց վայելելու կեանքի նախնական հաճոյքները, ու առանց ցոլացնելու ու փոխադարձելու եղած սիրուրտութիւնը, անժամանակ խամրանքով մը գոցեց իր կեանքին վարագը։ Ու ընդունեցէք որ սակիս նախախնամական գերազանց մարդասիրութիւն մըն էր։ Ասուսի կեանք մը թէեւ, բայց գոնէ չտեսաւ այն տառապագին ակումները, խոշտանգումները, պատրանքները, որոնք պիտի թունաւորէին իր կեանքին իւրաքանչիւր վայրկեանը, իւրաքանչիւր ակնարկը։

Երեւակայեցէք հօր այրող խշկանքը, զաւակին գահավէժ մահուանը առջեւ, որ անդամ մըն ալ կը չեշտէր իր սխտաւորութեան գիտակցութիւնը, ներարկելով անոր մէջ յուսահատութեան չիճուկը, ու ցաւցնելով սրտին զգացումները։ Այս դառնակսկիծ գիտակցութեան առջեւ, բնութիւնը աւելի երագոյց իր քայլերը, գլուխ հանելու համար իր նախագիրը, ու հիմա թշուառ Զաքարը, հոգեկան ամենէն թունդ տաղտապումներովը ու չիջելավառ ճրագի մը մարմրուքներովը, մահարաւէր հիւանդութեան մը անկողնին գամուած էր։

Անդին՝ կնոջ ցաւատանջ յուսահատութիւնը, ամուսնութեան երախայրիքը վաղազրաւօրէն հողին տալու, երկրորդի մը ծլտորումներն ալ արգանդին մէջ զգալու պարգեւներուն՝ մօտալուտ այրիութեանը հասանելիութեանը հետ միացումին հանդէպ, ապահովաբար այս առամական պատկերին ամենէն աղեմորմոք դրուագներէն մէկն է, որ կը գալարէ զգացումները, կը հրարէ արգահատանքը ու կը ցաւցնէ հոգիին մաղկանքը։

Եւ արդէն ուրիշ հեռեւութիւն մը անկարելի է։

Երկրորդ ծնունդի մը սպասման դառնութեանը մէջ, ուր ընտանեկան հոգերու ծանրաբեռնումին հնոնուքը, ու անկողինը գրկող հոգեվարի վերջին հոնդիւնները զիրար կը մկրատին, ուր ապագային հեռանկարը այնքան կը խոժոռէր, տարաբաղդ Զաքարը, իր կենսական դոյութեան վերջին փշուրէն ալ կը զրկուէր, դատնաղէտ կորուստով մը գրկելով մահուան արհաւիրքը, ու գերեզմանի առանձնութիւնը։ Ախո՜ս, աւ էր իր ճակատագիրը, հիւծախտի սկզբնաւորումէն, ու աննկատ ընտրողութենէն ի վեր, գժնեմ ճակատագիր մը, որ ո՛վ գիտէ քանիներուն վախճանը դարձնած է, նախնական սիրումի մը, անխորհուրդ միութեան մը երեսէն։

Հարբը, առանց ըմբռնելու բնութեան հանդէպ՝ հաճոյքները, ու առանց կազմելու ընտանեկան թերաներու բոյն մը, հիմա թշուառ օրը վրայ կը մնայ, ընկերական աղէտքի մը ծանրութիւնն ալ, արգանդին մէջ զգալու պատուհասով, որ պզտիկ մասլկիսմ մը չէ։

* * *

Հիմա, որ ակնջալուր եղաք այս տրամադիպ պատկերին աղեխարշ մանրամասնութիւններուն, կը կրծէ՞ք թէ պիտի մոռադրեմ Զաքարը, իր անխոհեմ համակերպութեանը համար, կամ հարսը, որ ամկոտ հանգստութեամբ մը հետեւած է ծնողքին կամքին։ Ո՛չ, յանցաւորները ասոնք չեն, ու զիրենք դատապարտելը կատարեալ անիրաւութիւն մը պիտի ըլլար։ Ցաւխտենական դատապարտութիւնը այն կրօնական պաշտօնեային է որ անձնական շնչին շահու մը հետամտութեամբ, կամ աւելի ճիշդը, օտարասիրտ անոգութեան մը լքումով, ընտանեկան հեռապատկերի մը ներդաշնակութիւնը սպանեց, այնքան ծանրօրէն։

Կարծեմ թէ, ա՛լ ցայտուն կերպով մը կը հասկցուի թէ, քահանայական պաշտօնէութիւնը, ինչ նուիրական դերակատարութիւն մը ունի ամուսնական կապակցութեանց մէջ, ու բաղդատելու, ընտրողութեան ո՛րքան սուր կարողութիւն մը ունենալու է, որպէս զի այսօրինակ անյարմար միացումներով չմթագնի ընտանեկան երկինքը, ու հաշմատ ծնունդներու յաւելումով չվատասեռի սերունդը։

Տիարպէքիր ՅԱԿՈԲ Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԲԻԼԶՆԵՐԻ ՀՇՄԱՐԻՏ ԴԱՐԵԶՈՒՐ.— Պ.Պ.Տէմթաքաքոլոս եղարք եւ Ընկ.ը, նոտարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ շրջականերուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզներ կէնոսէնշաֆթ–Պրաւէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին։ Ցայտնի է թէ, Բիլզնէրի հշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճաշեցողներու կողմէ, իր պարզութեան համէնը զաւ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ։ Աւելցնենք թէ իր գնին աժանութիւնը դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն։ Ռէսմիւրի 15 սատիճան ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ո՛չ մէկը կը կորսնցնէ։ Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառանիշերէ, որոնք օտարատի են։ Առաջին անդամն է որ Բիլզնէրի հշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ։

23—26

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի կրօնական միաբանութիւնները.—Գերման կառավարութեան ընթացքը.—Ալզաս–Լորէնի մէջ.— Կաթոլիկներու յառաջդիմական շարժումը։

Քանի մը օր առաջ Վոչէ Տեյլա Վէրիբա ծանուցած էր թէ Ալզաս–Լորէնի կուսակալը Պէրլինէն հրահանգ ստացած է ֆրանսական բոլոր կրօնական միաբանութեանց արտօնութիւն տալ նոյն նահանգներուն մէջ հաստատուելու։ Կատարուելիք ձեւակերպութիւնները պարզ ըլլալով այդ միաբանութիւններէն 19 արդէն արտօնութիւն ստացած են եւ 31 ուրիշ խնդրագիրներ ալ մատուցուած են։ Գերման իշխանութիւնները գնահատեր են անտեսական արդիւնքները նոյն միաբանութեանց հարստութեան՝ երեսուն միլիոն ֆր.՝ Ալզաս–Լորէն ներածուելուն։ Իտալական նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ գումարը կարելի է որ չափազանցուած ըլլայ, բայց սա ստոյգ է որ Ֆրանսա, միաբանութիւնները արտաքսելովը, ո՛չ միայն մտաւորական ու բարոյական կորուստի մը կ'ենթարկուի, այլ տեղանաւորական մեծ վնաս մըն ալ կ'ընէ։ Իտալական թերթը կ'ըսէ նաեւ թէ Պլէմարքի ատենը ո՛վ կրնար գուշակել թէ պիտի գայ օր մը ուր Գերմանիա պիտի հիւրընկալէ Ֆրանսայէն արտաքսուած վանականները եւ մայրապետները։ Վոչէ Տեյլա Վէրիբան այդ լուրը բուռն յուզում առաջ բերաւ Պէրլինի մէջ, եւ Թակլիխ. Ռնեշաու, առանց նայելու անոր ստուգութիւնը, ըսաւ.—«Մենք ալ Հռոմի լրագրին հետ կը հարցնենք թէ ո՛վ կրնար նախատեսել այդ փոփոխութիւնը։ Քանի տարի առաջ օրէնք մը հրամայեց որ Ալզաս–Լորէնի մէջ պաշտօնական լեզուն գերմաներէն պիտի ըլլայ։ Հիմա, գերման կառավարութիւնը թող պիտի տայ որ ֆրանսական միաբանական վարժարաններ հաստատուին Ալզաս–Լորէնի մէջ։ Այդ միաբանութիւններուն բերած երեսուն միլիոն ֆր.ը փոխարինութիւն մը պիտի չըլլան մեզի հասցուելիք վնասներուն։» Հակակղերական միւս լրագիրներն ալ նոյն միտքով կը խօսին։ Պէրլինի թերթ մը կ'ըսէ թէ գերմանացած նահանգները կաթոլիկ ու ֆրանսական պիտի ըլլան։ Կրօնքներու նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մէկը յայտարարեց թէ Վոչէ Տեյլա Վէրիբայի լուրը բոլորովին չմնծու է, թէ գերման կառավարութիւնը բնաւ մտքէն չանցներ ֆրանսական միաբանութիւնները ընդունիլ եւ թէ Ալզաս–Լորէնի կուսակալը այդ միտքով որ եւ է արտօնութիւն չէ տուած։

—Կաթոլիկ երկու քահանաներ՝ տոքդ. Ֆլաղէն եւ Գումուլէր որոնք շաբաթներէ մը կը հրատարակեն, հոկտ. 20ին իրենց բարեկամները Միւնիխի մէջ հրաւիրած էին խորհրդաժողովի նոյն թերթին քաղաքական ընթացքին եւ դայն գիտական յաւելուածով օրականի վերածելու միջոցներուն վրայ։ Կաթոլիկ ազնուականութեան վերաբերող հարիւրէ աւելի անձեր, Միւնիխի, Վիւրցպուրկի, Թուպինկէնի ու Ինսպուրկի համալսարաններուն կաթոլիկ ուսուցիչները, կղերականներ եւ Բէօլմի, Պավիէրայի, Վիւրթէնպէրկի ու Պատէնի կաթոլիկ կեդրոնին անդամներ մասնակցեցան այդ խորհրդակցութեան։ Վիւրցպուրկի համալսարանէն տոքդ. Շէլ խօսք առաւ եւ մէկուկէս ժամ տեւող ճառով մը պարզեց գերման կաթոլիկութեան ապագայ յառաջդիմական շարժումը՝ թէ՛ կրօնական եւ թէ գիտական տեսակէտով։ Կաթոլիկ փաստաբան Պառոն ֆոն Սթէնկէլ նոյն խնդրին վրայ խօսեցաւ ընկերական ու քաղաքական տեսակէտով։ Վերջապէս որոշուեցաւ որ այդ թերթը գաւփարներու տարածում մը ընէ, որպէս զի խորհրդարանական նոր կուսակցութիւն մը կազմուի՝ բաղկացած կաթոլիկ կեդրոնին չափաւոր աղատականներէն եւ յառաջդիմական կաթոլիկներէն։ Ուրիշ անդամներէ կազմուած յանձնաժողովի մը պաշտօն տրուեցաւ մինչեւ յունուար 1 գործադրելու թերթը օրականի վերածելու ծրագիրը։ Ինչպէս կ'երեւայ, նոր-կաթոլիկ շարժումը կը յառաջանայ, ոչ միայն խորհրդարանական կաթոլիկ միջավայրերու, այլ մանաւանդ կաթոլիկ գերման կղերականութեան ազդեցիկ անդամներուն մէջ։ Ապագան միայն ցոյց պիտի տայ թէ պահպանողական կաթոլիկները պիտի հաւանի՞ն այդ յառաջդիմական ծրագրին, եւ կամ թէ անոնց խանդը պիտի չնպաստէ կաթոլիկ կեդրոնին անջատմանը։ Զաւաւոր աղատականներու հետ անոնց միացման կամէութիւնները անշուշտ այնքան համամիտներ պիտի չգտնեն Գերմանիոյ Ռորհրդարանին կաթոլիկներէն։

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

Աւստրեւհունգարական ազնուականութիւնը։— Պապական ուսկդրութիւն մը.— Բանախօսութիւններ.— Լեոն ԺԳ.ի առողջական վիճակը։

Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ ազնուականութեանկողմէ բաղմաթիւ պատուիրակութիւն մը, քանի մը օր առաջ, ներկայացաւ Լէոն ԺԳ. Պապին։ Ուխտաւորները Հռոմի աւստրիական դեսպան Նիքոլա ԶէՀէն կոմսին միջոցաւ առաջնորդուեցան գահուն դահլիճը, իսկ Մարի–Լուիզ արշիդքսուհին մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհուեցաւ։ Պապը, կէսօրին, սենեկապետ Պիզէլիին ու Զիչիի հետ, ներս մտաւ եւ առանց ուրիշին օգնութեան եւ առանց կրթնելու իր սովորական գաւազանին, յառաջացաւ դէպ ի գահը։ Ժիլ Սէլէրն կոմսը կարդաց ֆրանսերէն ուղերձ մը, խնդրելով որ Աւստրիոյ Մարկրիթ արշիդքսուհին երանելիներու կարգը դասուի։ Նախապէս որոշուած էր որ սենեկապետ Զիչի կարդայ Պապին պատասխանը, բայց Լէոն ԺԳ. ինք անձամբ բանախօսութիւն մը ըրաւ տասը վայրկեանի չափ։ Պապը մատնանիշ ըրաւ կաթոլիկներու կողմէ պապութեան հանդէպ ցոյց տրուած այն սէրը, որով այնքան բաղմաթիւ ուխտաւորութիւններ կազմակերպեցին դէպ ի Ս. Պետրոս, իր կղերական ու քահանայապետական յորելեաններուն առթիւ։ Աւստրիոյ դեսպանը Պապին ներկայացուց ֆրանչիսկեան Հարթման կղերականը։ Լէոն ԺԳ. յայտարարեց.—«Ո՛վ չի ճանչեր ֆրանչիսկեան հայր Հարթմանը, վանքի ամբողջ տիեզերքի մէջ նշանաւոր է»։ Բիւր վերջը հայր Հարթման Պապին գահուն առջեւ հրաւիրուեցաւ։ Լէոն ԺԳ. հարցուց անոր թէ ո՛ւր ծնած է։ «Թիրոլի մէջ» պատասխանեց կղերականը։ Պապը յարեց.—«Այդ հաւատարիմ, բարի ու կաթոլիկ Թիրոլը։ Հարթման ու Բէրոզի ազգեցիկ երկրին փառքը կը կազմեն»։ Ունկնդրութիւնը ժամ մը տեւեց։ Լէոն ԺԳ. իր օրհնութիւնը տալէ ետքը, առանց ուրիշին օգնութեան դուրս ելաւ սրահէն։ Այս իրողութենէն կ'երեւայ թէ Լէոն ԺԳ. Պապը կատարեալապէս քաջառողջ է, որով սխալ են անոր տկարանալուն վերաբերեալ լուրերը։

Ի ՏԱԼԻԱ

Դանձային նախարարին նեղժարակաը.— Իտալիոյ ռանքը.— Խորհրդակցութիւններ։

Հռոմի մէջ լուր կայ թէ դանձային նախարար Պ. տի Պրոլիո պիտի հրաժարի եւ անոր պիտի յաջողէ Պ. Լուցծաթիի։ Նախարարական այդ փոփոխութեան նշանակութիւնը այն պիտի ըլլայ թէ իտալական ռանթին «քոնվէրզիոն»ի գործադրութիւնը վճռական շրջանակին մէջ մտած է։ Այդ առթիւ Հռոմի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կու տան Սան–Ռէմօրէի տեսակցութեան, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրիսէթիի եւ Բարիզի իտալական դեսպան Թորնիէլլի կոմսին միջեւ։ Կոմսը յատկապէս այդ խորհրդակցութեան համար Սան–Ռէմօրէ գացած է։ Կէս–պաշտօնական լրագիրները լռութիւն կը պահեն այդ տեսակցութեան վրայ։ Իրաղեկ ակումներու մէջ, սակայն, կ'ըսուի թէ խորհրդակցութեան պտուղ խնդրոյ առարկայ եղած է նաեւ իտալական ռանդին «քոնվէրզիոն»ը, որ Բարիզի մէջ իսկ դժուարութեանց կը հանդիպի։ Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մեծ փափաք մը կայ որ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Ֆրանսա ուղեւորի, բայց չի յուսացուիր որ այդ բաղձանքը շուտով իրականանայ։

ԱՅԴԱՆԻՍՍԱՆ

Ռուսեւաձդան յարաբերութիւնները.— Անգլիոյ խորհրդարանի մէջ.— Առաքելական գործոց խորհրդարանի յայտարարութիւնը։

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ Սըր Հէնրի Սէյմուր Բիկնի հարցուց կառավարութեան թէ կրնա՞յ խոստանալ ռուսեւաձդան յարաբերութեանց մասին պայմանադրութիւն մը չնքնել, մինչեւ որ ժողովը չվիճարանի անոր պայմաններուն վրայ։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Բրանպրն պատասխանեց թէ Ռուսիոյ եւ Աֆղանիստանի յարաբերութեանց խնդիրը, անշուշտ, մեծ շահեկանութիւն ունի հանրութեան համար, բայց կառավարութիւնը կանոն մը ունի, որուն անխոտոր կերպով եւ միշտ կը հետեւի Պետութեան գործերուն մէջ՝ այն է Սըր Հէնրի Սէյմուր Բիկնի ուղղած նման խոստումներ չընել եւ ո՛չ ալ ապահովութիւն տալ, եւ թէ ներկայ պարագային մէջ բաղձալի չի նկատուիր, հանրութեան օգտին համար, շեղիլ այդ կանոնէն։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ԶՐԱՆՑԲԸ

Մ. Նահանգները եւ Բոլոմպիա.— Դիւրուութիւններ.— Նիքարակուայի ճամբան.—Հաւանական կարգադրութիւն մը։

Ուաշինկթընէն հեռագիր մը ծանոյց թէ Բանամայի ջրանցքին շինութեան պայմաններուն նկատմամբ դժուարութիւններ ծագած են Մ. Նահանգաց եւ Բոլոմպիոյ միջեւ։ Աւելի նոր ու բացայայտ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Բոլոմպիա կարեւոր երաշխաւորութիւններ կ'ուզէ՝ ջրանցքին շինուելիք տեղը իր վերապետական իրաւունքներուն համար։ Նահանգաց կառավարութիւնն ալ կը դժկամակի ջրանցքին շինութիւնը յապաղեցնող պարագաներուն համար, եւ առանց սպառնալիք մը ընելու, չի ծածկեր իր դժգոհութիւնը։ Կարգ մը հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Բոլոմպիոյ ընթացքին հանդէպ նախագահ Պ. Ռուզվէլթ տարմաղիր է եղեր խորհուրդ տալու որ ջրանցքը Նիքարկուայի ճամբով շինուի։ Ցայտնի է թէ այդ ծրագիրը Բանամայէն շատ աւելի սուղ պիտի ըլլայ եւ գործնական խիստ նուազ առաւելութիւններ պիտի ընծայէ։ Նոյն հեռագիրները կը յարեն թէ այդ պատճառով նոյն լուրը աւելի ճնշման անուղղակի միջոց մը նկատելու է Բոլոմպիոյ համար։ Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Մ. Նահանգները կրնան դնել Բանամայի ֆրանսական Ընկերութեան ազատանցքի իրաւունքը եւ ջրանցքին շինութիւնը առաջ տանիլ համանուն պարանոցէն, առանց նկատողութեան առնելու Բոլոմպիոյ պահանջումները։ Ցայտնի է, սակայն, թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը այդ իրաւունքը ունեցած ըլլայ, բայց եթէ պնդէ, պիտի չընդունի, որով գոհացուցիչ լուծում մը ձեռք բերուած պիտի ըլլայ։ Ամէնէն հաւանականը այն է որ բանակցութիւնները կանոնաւոր կերպով առաջ տարուին, Բոլոմպիոյ բացարձակ ապահովութիւններ տալով՝ իր վերապետական իրաւունքին նկատմամբ՝ ջրանցքին անցած տեղերուն վրայ։ Նաեւ արդարութեամբ պատասխանելով Բոլոմպիոյ կառավարութեան պահանջումներուն։

ՃՍԱՐՈՆ

Առեւտրական ձեռնարկներ.—Հաբոնցիներուն լայնութիւնները։

Մինամի Թորի–Շիմա կամ Մարքուս կղզին մէկ կողմէ եւ Ուէք կղզին միւս կողմէ Ճարոնի ու Մ. Նահանգաց ամէնէն յառաջացած դիրքերն են։ Այն իրողութիւնը, սակայն, թէ ուրիշ տէրութիւններ ուրիշ կղզիներ ունին խաղաղականի մէջ, չի կասեցներ Ճարոնի առեւտրական ձեռնարկութեանց զարգացումը հասարակածային եւ նոյն իսկ հարաւային ծովերու մէջ։ Տակաւին վերջերս Գերմանիա, կարելի է ակամայ, Բարոլինեան կղզիներուն մէջ հիւրընկալեց Ճարոնցի վաճառականներ։ Միքատոյն հպատակները ուղեւորութիւնը կը սիրեն։ Նոր Զէլանտայի եւ Ովկէանոսի բոլոր բնակիչ մասերուն մէջ Ճարոնցիներ կան. լաւագոյն գաղթականներ են, արհեստաւոր ու ժուժկալ. չուլնին Զինացիներու այն տիրող ցանկութիւնը որ է պէտք եղածին չափ դրամ շահիլ եւ ետքը իրենց տեղերը դառնալ։ Իրենք գաղթական չատ գնահատելի են։ Բնական կոչումով մը յարմարութիւն ունին մէկ տեսակ աշխատութեան։ Ժամանակին հետ պիտի տարածուին դէպ ի հարաւ, ինչպէս ըրին Զինացիները, բայց վերջինին բնակութիւն հաստատելու չնշտուած հակումով մը։ Երբեմն եւրոպացի ուղեւորներու ոգին ունին, իր բարձր աստիճանին մէջ, հարաւարարեանց եւ նոր ձեռնարկներուն հետամուտ ըլլալու մասին։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Եւրոպայի երմացոյցները.— Զինուորական ծախքերուն գումարները հետզհետէ բարձրացան 1891ին 4612 միլիոն ֆր.ի. 1896ին 5324 միլիոն ֆր.ի եւ 1901ին՝ 7875 միլիոն ֆր.ի։ Այդ վերջին թուականներուն մէջ Թրանսվալի պատերազմը 1600 միլիոն ֆր.ի արասաւոր ծախք մը պատճառեց Անգլիոյ։ 1891ին Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ զինուորական երմացոյցն էր 1608 միլիոն ֆր. եւ Երրեակ Զինակցութիւնը կազմող տէրութիւններունը՝ 1457։ 1901ին Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ զինուորական երմացոյցը եղաւ 2135 միլիոն ֆր.՝ այսինքն տասը տարուան մէջ 527 միլիոն ֆր.ի յաւելում մը եւ կամ հարիւրին 32։ Երրեակ Զինակցութեան պատկանող տէրութիւններն ալ 1901ին իրենց զինուորական ծախքերը բարձրացուցին 1958 միլիոն ֆր.ի այսինքն 501 միլիոնի յաւելում մը եւ կամ հարիւրին 34։ Նոյն ժամանակաշրջանին, առանց հաշուելու հարաւային Ափրիկէի պատերազմը, Անգլիոյ զինուորական տարեկան երմացոյցը 794 միլիոնէն 1300 միլիոնի բարձրացաւ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Ընտրութիւններ ազգային խորհուրդին համար.— Կուսակցութիւնները.— Ընկերվարական կուսակցութիւնը։

Հոկտեմբեր 26ին, Զուիցերիոյ մէջ տեղի ունեցան Ազգային Խորհուրդին ընտրութիւնները, որոնք երեք տարին անգամ մը կը կատարուին։ Այդ Խորհուրդին անդամներուն թիւը միշտ աւելնալու վրայ է, երկրին բնակչութեան աճման համեմատութեամբ։ Մինչեւ հիմա 147 էր անդամներուն թիւը։ 167ի բարձրացաւ արդի ընտրութեանց մէջ։ Ստացուած ռանդին լուրերուն նայելով, այդ Խորհուրդին կազմութիւնը չատ չէ փոխուած։ Անդամները երկու մեծ կուսակցութեանց կը վերաբերէին, արմատական կուսակցութեան, որմէ 84 հոգի կար նախորդ ժողովին մէջ, ուստի եւ մեծամասնութիւն կը կազմէր։ Նաեւ անդրալերնականներուն կուսակցութեան, որ 32 ձայն ունէր։ Ակէ դատ կային 18 պանպանողական բողոքականներ երկու հանրավարական՝ ոչ-արմատական, քաղաքական–ընկերվարական կուսակցութենէն 7 հոգի եւ 4 հանրավարական–ընկերվարականներ։ Հոկտ. 26ի ընտրութեանց արդիւնքը սա եղաւ որ արմատական կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն չանցաւ, չնչուելով համեմատական մեացած քուէարկութիւնները։ Հանրավարական–ընկերվարականներն ալ երկու–երեք աթոռ պիտի չտին։ Մինչեւ հիմա կատարուած ընտրութեանց մէջ ամենէն յատկանշական պարագան սա է թէ ընկերվարականները փոքրամասնութիւն կը կազմեն ազգային Խորհուրդին մէջ։ Ցիւրիխի, Պալի եւ Ժընէվի գաւառներուն մէջ է որ ընկերվարական կուսակցութիւնը զօրաւոր դիրք մը ունի եւ ստուար թուով ներկայացուցիչներ ունի Ազգային Խորհուրդին մէջ։ Հակառակ Զուիցերիոյ հանրապետական կազմակերպութեան ու ընկերական թոյլատուութեանց, ընկերվարականները չատ փոքր թուով մը ներկայացուցած են Ազգ. Խորհուրդին մէջ։ Գերման լրագիրները այս իրողութիւնը հաստատելով ի վեր կը հանեն ընկերվարական կուսակցութեանց տարբեր տեսակէտները Զուիցերիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ։ Այս տարբերութիւնները երեւան պիտի գան այն յայտարարութեան մէջ զոր ընկերվարական կուսակցութիւնը պիտի ուղղէ զուիցերիացի ընտրողներուն, յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ։ Զուիցերիոյ մէջ, յառաջդիմական կուսակցութիւնը պայքար կը մղէ զինուորականութեան դէմ։ Սակայն Զուիցերիա քաղաքապահ զօրքերու դրութիւնը ունի, զոր այնքան կը ջատագովեն Գերմանիոյ յառաջդիմական կուսակցութիւնները, իր ապագային մէջ գործադրուելիք լաւագոյն դրութիւնը. անոնք կ'ուզեն այդ դրութիւնը գործադրել իրենց երկրին մէջ։ Ամէն տարի. Զուիցերիա այցելող զբօսաշրջիկները դիտած են որ դաշնակցային երկրին մէջ չկան չատ զինուորականներ, սակայն տեսած են որ բարձրաստիճան սպաները ժողովրդեան պէս կեանք կը վարեն եւ հանրավարական ոգիով տոգորուած են։ Կ'երեւայ թէ ցամաքային Եւրոպայի մէջ գտնուող բոլոր ընկերվարական կուսակցութիւններու նպատակն է զինուորական դրութեան դէմ պայքարիլ։ Այս երեւոյթը կը նշմարուի նաեւ Իտալիոյ մէջ, ուր ընդդիմութիւն ցոյց կը տրուի զինուորական ծախքերուն նկատմամբ։ Սակայն չի յուսացուիր որ ընկերվարական կուսակցութեան յայտարարութիւնը մեծ արձագանգ գտնէ երկրին մէջ, մանաւանդ զինուորականութեան դէմ մղուած պայքարը, որովհետեւ ժողովուրդը ողջմիտ է եւ գիտէ թէ զինուորականները վտանգ մը չեն երկրին հիմնադրութեանց համար։ Ամէն գաւառի ու գիւղի մէջ ժողովուրդը համոզուած է թէ բանակը անհրաժեշտ է, երկրին անկախութեանը ու երկրին մէջ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Անտարակոյս այդ անկախութիւնը երաշխաւորուած է բացորոշ դաշնագիրներով, որոնք կը հռչակեն Զուիցերիոյ չեզոքութիւնը. սակայն ամենատարրական խոհեմութիւնը կը պահանջէ որ երկիրը ունենայ ինքզինքը պաշտպանելու ուժը։ Սրմատական կուսակցութիւնը, որ հիմա իշխանութեան գլուխ կը գտնուի, դիտէ թէ քաղաքապահ զօրքերու դրութիւնը ո եւ է նեղութիւն չի պատճառեր ժողովրդեան, ընդհակառակը անհրաժեշտ է բարեկարգութեան համար։ Ուրիշ տեսակէտներով, Զուիցերիայի ընկերվարականները կը տարբերին Եւրոպայի մէկ քանի մեծ երկիրներուն մէջ գտնուող ընկերվարականներէն։ Գերմանիոյ մէջ, ընկերվարականները կը պահանջեն որ ընտրելիներու թուով քուէթուղթ բաշխուի, առարկելով թէ այդ կերպ քուէարկութիւնը մը եթէ ընդունուի, իրենք չառ աւելի ստուար թիւով քուէ պիտի չտին։ Զուիցերիոյ մէջ, ուր, ընդհանուրաբար, ընտրելիներու թուով քուէթուղթ կը բաժնուի, ընկերվարականները կ'ուզեն որ քուէարկութիւնը կատարուի ընտրական չրջանակներու մէջ, նմանապէս առարկելով թէ չատ պիտի օգտուին ատկէ։ Քաղաքամասնութիւն կազմող կուսակցութիւնները կը յուսան որ իրենց անդամներուն թիւը կաճի, երբ ընտրական օրէնքը փոփոխութիւն կրէ։ Զուիցերիոյ մէջ, ընկերվարական կուսակցութիւնը իրեն նպաստաւոր դետին մը չի գտներ, եւ այս վերջինին կողմէ եղած յայտարարութիւնները չեն յաջողիր ընդարձակուիլ մեծ մասը տեղեցնել այն սկզբունքներէն, որոնց վրայ հիմնուած է երկրին կազմակերպութիւնը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պէրաթ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Լազիմեան գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Ագմի էֆ.։ Կիւմիւլճինէ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Թէքիրտաղի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մահմար պէյ։

ՁԻՆՈՐՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Կ. Պոլսոյ մէջ ու արուարձանները գտնուող բոլոր զինուորներու ուտելիքներուն եւ հագուստներուն մեծ խնամք տարուի ձմեռուան առթիւ։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ Սպարապետի Դրան որ ծանոյց հարկ եղած տեղերը։

ՇԵՅԽ–ԻԻԼ–ԻՍԼԱՄ ՃԷմալէտտին էֆ. անհանգիստ ըլլալով, երկէ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով որ զինուորական պէտքերուն մատակարարութեան եւ առաքման եղանակին համար Գերմանիոյ մէջ գործադրուած դրութիւնը Օսմ. բանակներուն մէջ ալ գործադրուի, գերմանացի Գոն Ֆլայշէր փաշա ծրագիր մը պատրաստեց, ցոյց տալով թէ զինուորական պէտքերու դիւանները մէջ ծառայող զինուորական պաշտօնեաներուն պարտականութիւնները ինչ բաներէ կը բաղկանան եւ թէ ի՛նչ տեսակ հմտութիւններ պէտք է ունենան։ Այդ ծրագիրը կը քննուի ընդհանուր սպայակոյտի ճիւղին կողմէ։ Այդ ծրագիրը կը տրամադրէ թէ զինուորական պէտքերու պաշտօնեաները շաբաթը ութ անգամ դաս պիտի առնեն եւ յետոյ զօրաբանակները պիտի ղրկուին՝ դասախօսելու սպաներուն։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին նկատմամբ նոր կարգադրութիւններ եղան՝ դասանդութիւնները աւելի ընդարձակելու, չրջանաւարտներէն փափաքողները «Թէշ»ի քննութեան ենթարկելու եւ իրաւաբանական տոքդորի վկայական տալու համար։ Ի մէջ այլոց որոշուեցաւ առաջին տարին աւանդել իրաւաբանութեան տարերքը եւ չորրորդ տարին՝ օրէնքներու բաղդատութեան դասեր։ Դաչնադրութեանց դասը որ երրորդ տարիին մէջ կայ, չորրորդին մէջ ալ աւելի ընդարձակօրէն աւանդել։ Այս վերջինը արդէն սկսած է գործադրուիլ անցեալ տարիէն ի վեր։ Այս տարի ալ իրաւաբանութեան տարերքներու եւ օրէնքներու բաղդատութեան դասերը սկսած են։ Առաջինը կը դասաւանդէ Բ. Դրան հպատակութեանց դիւանին տնօրէնի օգնական Թէվֆիգիզ էֆ. եւ երկրորդը՝ առեւտրական դատարաններու գործադիր պաշտօնեայ Ազիզ պէյ։

ԹԱՆԶԻՄԱԹԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Պետական Խորհուրդը, թանզիմաթի տուրքը աւելի կանոնաւորապէս գանձելու համար, որոշեց թէ տունի մը արժէքին նկատմամբ երբ տէրոջը կողմէ գիտողութիւն ըլլայ եւ այդ մասին քննութիւն կատարուելով այդ արժէքը բարձրանալու, թանզիմաթի տուրքն ալ նոյն արժէքին համաձայն գանձուի։

ԵԼՄՍԱԿԱՆ նախարարութիւնը որոշեց մէկ քանի պաշտօնեաներ ղրկելով գանձել տալ յետնեալ հասոյթները այն նահանգներուն, որոնք մինչեւ հիմա գանձուած չեն։ Նոյն որոշման համաձայն ելմական Խորհուրդին անդամ Հիւսմի պէյ Գոնիա պիտի ղրկուի, ելմական նախարարութեան ամսաթղթակներու տնօրէն Բեայրիֆ պէյ՝ Դարտիէնոնի, Գոսովայի նախորդ տէֆթէրտար Շեւքրի պէյ՝ Այտընի եւ Էսկիշիրի նահանգին հաշուակալութեան նախորդ պաշտօնեաներէն Ձիմալ պէյ ալ Սըվաղ։

ԲԻԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին մէջ ախտաճանաչութեան եւ մարմնոյ հիւանդներու տեսական դասերը աւանդելու կարող մասնագէտ ուսուցիչներ հայթայելու համար օսմ. քանի մը բժիշկներ Գերմանիա կոչուած էին։ Ասոնք իրենց ուսման չրջանը աւարտած ըլլալով, քանի մը որոշ կ. Պոլիս կը դառնան։ Ասոնց տեղ ուրիշ բժիշկներ պիտի ղրկուին միեւնոյն նպատակով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Եպիպտոսի երեքշաբթի օրը, քոլէրայէ 17 դէպքեր ու 13 մահեր պատահեցան։ Ցունիս 15էն մինչեւ նոյեմ. 4 Եգիպտոսի մէջ քոլէրայէ 39,550 դէպքեր եւ 33,408 մահեր պատահած են։

—Եգիպտոսի քոլէրան Գազայի ու Նաֆայի կողմերը ճարակած ըլլալով, կայս. Իրատէ մ

յանձնուելիք բամպակի գինն է 52 ֆր., եւ նոյն ամսուն յանձնելի բուրդը՝145 ֆր.։ Ցունուարին յանձնելի ցորենը կ'արժէ 21 ֆր. 20։

—Հանքածուխի Էրէյլիի տեսակներուն գիներն են 15–17 շիլին, Քարտիֆ՝ 24–24½, Նիւքէսլ՝ 23½–24 եւ Նիւբորթ՝ 23–24։

ԱՆԳԼԻՈՅ Էտուարտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երկուշաբթի օրը շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Անգլիոյ դեսպանատան մէջ։

ԻԶՄԻՐԼԻՆ կը գրեն թէ տեղւոյն պատժական ատեանը, շաբաթ օրը, նորէն պիտի զբաղի Եսայի էֆ. Եսայեանի սպանութեան դատովը։ Ինչպէս յայտնի է, ամբաստանեալներէն Յովհաննէս Ձերմակեան որ փախած ըլլալով ի բացակայութեան դատուած էր, ձերբակալուած է եւ կրկին պիտի դատուի։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով, կ'ըսէ Լ. Հերըլտ, Վեհ. Սուլթանը Բարելոնի մէջ գտնուած հնութիւններէն ճոխ հաւաքածոյ մը պարգեւած է Բէնսրլվանիի համալսարանին հնագիտական ճիւղին պետ Հիլբրէխթ բրոֆէսէօրին, կայս. Թանգարանին մատուցած ծառայութիւններուն իբրեւ վարձատրութիւն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մանասդիրէն կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի գիշեր նահանգին կեդրոնին, Կէօրիւճէի եւ Ֆիլօրինայի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, բայց վտանգաւոր հետեւանք մը չեն ունեցեր։

ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ.— Եէմէնի, Պաղտատի, Երզնկայի ու Մանասդրի մէջ հաստատուելիք կատաղութեան դարմանատուններուն համար 25,000ական ղրուշ ծախք մը սահմանուած է։ Առոնց համար պէտք եղած բժիշկները որոշուելով, տեղեկագրուած է Սպարապետի Դրան։

ՀԱՆԵՌԱՑԻՆ ճարտարագէտներուն հրահանգ տրուեցաւ որ երեք ամիսը մէկ անգամ այցելեն իրենց չրջանակին մէջ գտնուած բոլոր հանքերը, գետնափորները, գործատորներուն աշխատած տեղերը եւ այլն։ Առոնք իրենց յարմար դատած կարգադրութիւնները պիտի ծանուցանեն վարձակալներու եւ կամ Ընկերութիւններուն։ Նաեւ տեղեկութիւն պիտի հաղորդեն անտառներու եւ հանքերու Նախարարութեան։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան քննիչներէն Սայիտ պէյ կը քննէ Կ. Պոլսոյ օտար ապրանքներու մաքսատան «այնիկ»ի ճիւղին հաշիւները։ Նախ պիտի արձանագրուին մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքները եւ յետոյ զատ քննութիւն պիտի կատարուի թէ ո՛րքանը ծախսուած են ու ո՛րքանը կը մնան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան չէնքը նորոգութեան կարօտ ըլլալով, մինչեւ որ նոր մը կառուցուի, անհրաժեշտ նկատուած նորոգութիւնները պիտի կատարուին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ ժողովուրդին կողմէ իր գործածութիւնը համար չմնուած երկրագործական գործիքները տուրքէ ազատ են, բայց չահու համար երբ չմնուին ու ծախուին, տուրքի ենթակայ պիտի ըլլան։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Երէկ ծանուցուեցաւ թէ Պոլսոյ Քիւչիւք Եէնի խանը հաստատուած մանիֆաթուրայի վաճառական Դառնիկ Բանոսեան մնանկացած է առեւտրական դատարանին որոշմամբ։ Բացը տասերեք ոսկի է։ Իգտամ այդ մնանկութեան մասին սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.— Այդ անձը ասկէ առաջ տասերեք տարի ծառայեր է Միխալ Սթավրոյի վաճառատունը եւ չանած դրամով հինգ ամիս առաջ գործի ըսկսելով, հիմա փոքր դումարով մը մնանկացեր է։ Մնանկութենէն հինգ օր առաջ վաճառական Սէմէրճեան էֆ.էն 40 ոսկիի եւ Ազիզ պէյէն ալ մաս մը ապրանք առեր է, փոխարժէքը կանխիկ վճարելու պայմանով։ Առոնք մարդ ղրկեր են դրամները ուղղուս, բայց պատասխաներ է որ քիչ վերջը պիտի բերէ։ Սիւնպիւլօղլուի աւանդ պոնոյին դրամն ալ գանձելով, թէեւ երկու ժամ եւրը յանձնել խոստացեր, սակայն սրբիչին վրայ «ֆիրօ» ըրեր է։ Ցանձակատար Պ. Զէլինկէրէն 2000 ֆր.ի ապրանք առնելով իսկոյն Սբէնչեան ու Զէլզէլեան էֆ.ներուն կանխիկ ծախեր է. առոնց ամէնուն փոխարժէքը գանձելով տասերեք ոսկիի գումարով մը մնանկացեր է։ Այդ կերպով Դառնիկ Բանոսեան երկու հազար ոսկիէն աւելի վնաս մը հասուցեր է հրապարակին։ Իգտամ նաեւ ուշադրաւ կը գտնէ փաստաբան Միհրան Բէլորէեան ու Ցակոբ Պարի էֆ.ներուն՝ այդ մնանկութեան համար առժամեայ սէնտիք կարգուելնին ուշադրաւ է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ յունարէն Թաhիsrտմոս լրագրին կանոնի կ'անսստէ, անպայման դադարման դատապարտեց զայն։

ԱՆՆԱՑ նահանգին առաջին հարցքննիչ դատաւոր կարգուեցաւ Պիթլիսի նախորդ հարցքննիչ դատաւոր Մուսթաֆա Վասֆի էֆ.։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՑԻ ՇԹԱՆ ՎԵՐՑԱՒ.— Գուլէ Գարուի Եաղբոնը փողոցի 33 թիւ տունը բնակող գինեպան Եանի ժամանակ մեռած ըլլալով այդ տունը եւ թէ Եանի աշխատած գինետունը, Պէօյիւք Միլլէթ խանի դիմացը, չղծայի տակ առնուած էին։ Հոն գտնուողներուն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով, գրուած քարանթինայի չղթան վերցաւ։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Առջի գիշերը Սբլանտիի մէջ գողութիւն մը գործուեցաւ։ Արկղակալ Բոչօ պահ մը հանգստանալու համար իր սենեակը ելլելով քնացած էր։ Այդ հաստատութեան սպասաւորներէն Տիմիթրաքորուլօ, տեսնելով որ Բոչօ կը քնանայ, յաջողեցաւ մնտուկին բանալիները անոր գրպանէն առնել. վար իջաւ ու արկղակալին տեղը նստաւ, ըսելով որ Բոչօ հիւանդ ըլլալով բանալիները իրեն յանձնած է։ Միւս սպասաւորները հաւատացին այդ խօսքին եւ իրենց գործերովը զբաղեցան։ Տիմիթրաքորուլօ անոնց զբաղած ըլլալէն օգտուելով, մնտուկը բացաւ եւ մէջը գտնուած 22 օսմ. ու 12 անգլիական ոսկիները եւ 600 ղրուշի չափ մանր դրամները գրպանեց ու փախաւ։ Վերջը խնդիրը իմացուելով հակցուեցաւ թէ նոյն օրուան հասոյթը գողցուած է մնտուկէն։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ Տիմիթրաքորուլոն գտնելու համար։

ԼԱՆԿԱՑԻ ՈՃԻՐԸ.— Եղեռնադատ ատեանը երէկ դատեց Մէհմէտ պին Մուսթաֆա անուն անձը, 18–19 տարեկան, որ անցեալ յուլիս 14ի կիրակի օրը ժամ 5½ին Լանկայի Օրթա Պոսթան փողոցը սպաննած էր ռուսահպատակ Մամասեան Վահան եւ օսմ. հպատակ Ցէրահեան Սարգիս էֆ.ները սա պարագաներուն մէջ.— Ամբաստանեալ Մէհմէտ գողութեան համար նոյն կողմերը կը թափառէր։ Վահան էֆ.ի պարէզին պատէն ներս մտնելով թզենիի մը վրայ ելաւ։ Նոյն օրը կիրակի ըլլալով Վահան էֆ. գիշերնոցով նստած էր տանը պատուհանին առջեւ. ուստի Մէհմէտը տեսնելուն պէս պարտէզ դնաց եւ զայն բռնելով դէպի ի դուրս տարաւ ոստիկանութեան յանձնելու համար։ Մէհմէտ ըսաւ թէ հիւանդ ըլլալով մոլոր (էպէկիլէպսի) հաւաքելու եկած էր։ Վահան էֆ. մտիկ չըրաւ. ասոր վրայ Մէհմէտ դաշոյն մը քաշելով մխեց Վահան էֆ.ի կուրծքը եւ զայն սպաննեց։ Այս վերջնոյն կինը տեսնելով, սկսաւ պոռալ։ Դրացին Սարգիս էֆ. Ֆէրրահեան օգնութեան փութաց Մէհմէտ զայն ալ սպաննեց։ Դատարանին մէջ ներկայ էին սպանեալներուն կիները՝ Տիկին Անոյշ Մամասեան եւ տիկին Սրբուհի Ֆէրահեան որոնց փաստաբանն էր Խնդիր էֆ. Սիմոնեան։ Ամբաստանեալ Մէհմէտի փաստաբանն էր Մէհմէտ Ֆուատ պէյ։ Ամբաստանեալին հարցաքննութիւնը կատարուելէ ետքը, խօսեցաւ ընդհանուր դատախազը. ապա լսուեցան վկաները որոնց անմէնքը ալ հաստատեցին Մէհմէտի մեղապարտութիւնը։ Առնանը նկատելով որ Մէհմէտ գողութեան համար մտնելով Վահան էֆ.ի տունը զայն սպաննած է, զինքը բռնել ուզելուն համար, նկատելով որ Սարգիս էֆ.ն ալ սպաննած է կռիւի հետեւանքով բարկանալն, նկատելով որ Մէհմէտ խոստովանած է իր արարքը եւ նկատելով որ Սարգիս էֆ. մեռնելէ առաջ յայտարարած էր թէ Մէհմէտ սպաննած է զինքը, ուստի Պատժական Օրէնքին 174դ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն ամբաստանեալ Մէհմէտը դատապարտեց տասնչորս տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աղեքսանդրիայէն Պատրիարքարան հասած նամակ մը կարդ մը բացատրութիւններ կու տայ քահանայական ձեռնադրութեան խնդրին նկատմամբ, որուն վրայ գրած էր Արեւելքի թղթակիցը։ Այդ առթիւ Պատրիարքարանի ալ հաղորդուած է թէ քահանայական ձեռնադրութիւնը ժամանակ մը յետաձգուած է։

—Պանարմայի թեմը եղող Պալեա Մատէն գիւղի Հայոց կրօնական եւ կրթական յետնեալ վիճակը նկատի առնուելով Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Վիճակին Առաջնորդ, փոխանորդին, որ այդ մասին հոգ տարուի, յարմարագոյն քահանայ մը ղրկելով։

—Շապին Գարահիսարի Ղուսէյիր գիւղի Ս. Գէորգ եկեղեցիի նորոգութիւնը աւարտած ըլլալով՝ Վիճակին Առաջնորդ Տ. Սմբատ վարդապետ Սաատէթեան Վարագայ Խաչին օրը կատարած է օրհնութեան կարգը։

—Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրողական ժողովին առաջին եւ երկրորդ նիստերու տեղեկագիրները երէկ հասան Պատրիարքարան։ Այդ տեղեկագիրներուն առաջինը ստորագրած են 43 պատգամաւոր՝ 57 ձայնով. իսկ երկրորդ եւ վերջինը ստորագրած են 45 պատգամաւորներ՝ 62 ձայնով։ Վերջին պահուն Կիւրին եւ Տրէնտ իրենց պատգամաւորները ղրկած են։ Ս. Պարիարքը, երէկ, մասնաւոր հրաւէրներ ղրկեց, Խառն Ժողովի անդամներուն, վաղը նիստ գումարելու Դալաթիոյ Խորհրդարանը։ Այդ տեղեկագիրները կարդացուելով եւ ընտրական գործողութեանց օրինաւորութիւնը հաստատուելով, պիտի գրուի Բ. Դուռը, Կաթողիկոսին Ծէրմանը ստանալու համար։ Պատգամաւորներու ժողովը դեռ ցրուած չէ Ատանայի մէջ։ Ս. Պատրիարքը, Խառն Ժողովին նիստէն ետքը, այս մասին պէտք եղածը պիտի հեռագրէ Ատանա։ Կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցող 45 պատգամաւորները, որոնք 62 ձայն կը ներկայացնեն, շնորհակալութեան գիր մը ուղղած են Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ս. Նախագահին։ Այս ուղերձին մէջ պատգամաւորները կը խնդրեն Ս. Պատրիարքէն, որ հաճի իրենց երախտագիտակցութիւնն ղղացուցնելու եւ ջերմագին բարեմաղթութիւններուն թարգմանը հանդիսանալ յոտս Կայս. Դահոյից։ Ցետոյ շնորհակալութիւն կը յայտնուի Ատանայի կուսակալ Պաշի փաշայի, որ բարեհաճեցաւ աջակցիլ Կաթողիկոսական ընտրութեան գործին, ամէն դիւրութիւններ ընծայելով եւ թարգման հանդիսանալով Օգոստափառ վեհապետին բարի տրամադրութեանց։ Պատգամաւորները շնորհակալութիւն կը յայտնեն նաեւ Ատանայի Մէջթուպէի պէյին, որ լիապէս կատարեց իր պաշտօնը, իրրեւ ներկայացուցիչ Կայս. կառավարութեան։ Ցետոյ պատգամաւորները իրենց սրտագին երախտագիտութիւնը կը յայտնեն կեդր. Վարչութեան կրկին Ժողովներու անդամներուն, եւ մասնաւորապէս Ս. Նախագահին, որ յաջողեցաւ յաջող ելք մը տալ երկար տարիներէ ի վեր առկախ մնացած խնդրի մը։ Շնորհակալութիւն կը յայտնուի նաեւ Պատրիարքարանի պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի, որ յաջողեցաւ պատուարեր ելք մը տալ ընտրական գործին։

—Էջմիածինէն կը գրեն.— «Դէորգեան ճեմարանի նոր տեսուչ Պ. Կ. Կոստանեանը արդէն եկել է Էջմիածին եւ մտել է իր պաշտօնին մէջ։ Ինչպէս տեսնում ենք, ճեմարանի ուսումը այս տարի եւս սկսվում է առաջվայ պէս։ Վաղուց արդէն սկըսված են վերաքննութիւնները եւ նոր մրտնող աշակերտների ընդունելութիւնը, բայց մինչեւ այժմ ոչ վերջացած են եւ ոչ իսկ հաստատապէս որոշված ընդունվածները եւ չընդունվածների վիճակը։ Արձակուրդների ժամանակ յայտնված էր որ այս տարի նոր ընդունելութիւն լինում է եւ քննութեան են ենթարկվում ոչ թէ ամէնքը, այլ ընտրութեամբ, որոնց չեն ուզում ընդունել, յոյները կարած կը հեռանան Էջմիածնից։ Նոյնն է կատարվում եւ ուսուցչական խմբի կազմակերպութեան մէջ։ Դեռ եւս արձակուրդների ժամանակում, երբ նոր տեսուչ Պ. Կ. Կոստանեանը եկաւ Էջմիածին, իր տեսչութեան պայմանը կապելու, անցեալ ուսումնական տարվայ ուսուցչական կազմից նա հեռացրել էր երկու ուսուցիչների՝ Պ. Պ. Ս. Յարութիւնեանին եւ Դ. Ղազարեանին, իսկ միւսներին թողել էր իրանց պաշտօնում, պակասեցնելով միայն ռոճիկները։ Այժմ այս երկու հեռացված ուսուցիչները մնում են կրկին իրանց պաշտօնում։ Իսկ ընդհակառակը հեռացված են համարվում եւ չեն հրաւիրված Պ. Պ. Արեղեանը եւ Աբրահամեանը, երկուսն էլ իրանց առարկան լաւ անցնող ուսուցիչներ։ Իրանց կամքով հեռացել են ճեմարանից Պ. Ս. Տիգրանեանը, որ ճանաչված էր որպէս ընդունակ եւ բարեխիղճ ուսուցիչ, եւ Եղնիկ վարդապետը։ Վերջինս խնդրել է որ իրան ընդ միշտ աղատեն հոգեւոր ասուիճանից։ Հեռացված եւ հրաժարված ուսուցիչների տեղ հրաւիրված են առ այժմ Պ. Պ. Նալբանդեան եւ Աւետեան, իսկ միւսների տեղը դեռ եւս ազատ է։ Անտրոշ է եւ ուսուցչական նախկին խմբից մնացած ուսուցիչների վիճակը, որովհետեւ պակասեցրաց առձիկով անկարող են համարում ապրել Վաղարշապատում։»

—Ալէքսանդրօպոլէն կը գրեն. «Այս օրերս վախճանվեց տեղիս հարուստներից մէկը, Մատեսի Մկրտիչ Սէյլանեան։ Հանգուցեալի ուղիքը, իրանց հոր յիշատակը յաւերժացնելու համար, նուիրեցին քաղաքային հիւանդանոցին 1,500 ռուբլի, այն պայմանով, որ ի հաշիւ այս մայր գումարի տուկոսների, հիւանդանոցում, արդէն սահմանված տասն մահճակալների թուի վրա, աւելացվի եւ մշտապէս պահվի 11ը որդը, յանուն հանգուցեալի։ Բացի սրանից խոստացան որդեդրել մի անտէր երեխայի, տալով նրան հնարաւորութիւն սովորելու տարրական ուսումնարանից մինչեւ բարձրագոյնը։ Քաղաքային վարչութիւնը իր ձայնաւորներով ի նշան երախտագիտութեան ներկայ էր հանգուցեալի յուղարկաւորութեան, որ մի առանձին չքեղութեամբ տեղի ունեցաւ սեպտեմբերի 28ին։ Այս տեսակ նուիրաբերութիւնները, մեր կարծիքով, շատ եւ շատ օրինակելի պէտք է համարվեն, մանաւանդ Աղէքսանդրօպոլի պէս մի քաղաքում։»

—Ասկէ առաջ գրած էինք թէ ռուսահայ ծանօթ վիպագիր Մելիք-Յակոբեանի ընտանիքը կոչ մը ուղղած է հասարակութեան, նպաստ խնդրելու համար։ Այդ կոչի մասին, որ կեղծ է եղեր, հետեւեալը հրատարակութեան արուած է Թիֆլիսի թերթի մը մէջ, հանգուցեալ վիպագրի ազգականներուն մէկուն կողմէ.—«Մելիք-Յակոբեանի մօր աղերսագիր կոչը իր հերթով գալիս է լրացնելու այն բաղմօրինակ եւ բազմակերպ խաբեբայական գործողութիւնները, որ զարմանալի սառակութեամբ կատարվում են յանուն Մելիք Կակոբեանի չքաւոր աղգականների—նրա յիշատակը յարգողներից փող շորթելու դիտումով։ Գայթղուկ գիւղի նախկին (իմա՝ պաշտօնազուրկ ուսուցիչ Պոլսեցի Ռուբէն Անէֆեանի) հրատարակած նամակը, որպէս Մելիք-Յակոբեանի զառամեալ մօր աղերսագիր—իրան «աղքատութեան մաշող ճիրաններից ազատելու համար»—անսերելի խաբէութիւն է, որովհետեւ Մելիք-Յակոբեանի 80ամեայ մայրը—տասս—ապրում է սեփական տան մէջ, երկու որդոց հովանու ներքոյ, բարեկեցիկ ու խաղաղ կերպով, չըշպատված իր թոռ ու ծոռներով։ Եթէ մեծ անկիւններում Մելիք-Յակոբեանի յիշատակը չահագործողների երեւմնակի գտած աջողութիւնը հանդիսատ չէ տալիս պաշտօնազուրկ վարժապետին, որ փորձել է ծածկել մօր դիմակը եւ դրամական օգնութիւն աղերսել հայ հասարակութիւնից։»

—Յառաջիկայ կիրակի, Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորին ու երեքշաբթի օրն ալ Իտալիոյ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Փոխանորդ Սրբազանը, Ս. Պարիարքին կողմէ շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ անգլիական եւ իտալական դեսպանատունները։

—Ս. Պատրիարքը երէկ ընդունելով Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդին հրաժարականը, ընտրութեան նոր հրահանգ տուաւ, որ ի մօտոյ պիտի կատարուի։

—Մաքրգիւղի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

—Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ այս կիրակի հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մատուցուի հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Կիւմշեանի հոգւոյն համար, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որ դամբանական մը պիտի արտասանէ։

Ս. ՓՐԿԶԵԱՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի Տիկին Ագապի Ց. Իւթիւճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Այրի Տիկին Ազնիւ Զիլմանեան 108, Բիւզանդ էֆ. Իւթիւճեան 108, Լեւոն էֆ. Իւթիւճեան ի Սէլանիկ 108 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԼՆՆԱ, 5 Նոյեմ.—Վիէննայի չրջանակին երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ ընտրուեցան քրիստոնեայ-ընկերվարական (հակահրէական) ընտրելիներ։ Մէկ համեմատական միայն պիտի կատարուի քրիստոնեայ-ընկերվարականի մը եւ հակահրէականի մը միջեւ։ Առաջին անգամն է որ Վիէննա հակահրէական ներկայացուցիչ մը պիտի ընտրէ։

ԲԱՐԻԶ.— Բա-տը-Քալէի Ընկերութեանց եւ հանքագործներուն ընտրած իրաւարարները, այսօր, տուին իրենց վճիռը՝ եղրակացնելով որ հարկ չկայ բարձրացնել օրականներէն վար դրուած մասը։ Ընկերութեանց ներկայացուցիչը յայտարարեց անոնց անունով թէ իրենց ծախքովը պիտի բարւոքեն իրենց գործատորներուն հանդստեան թոչակը։ Կ'ըսուի թէ հանքագործներուն պատուիրակները գոհ չեն այդ վճիռէն։

ԱԿՐԱՄ.— Երէկ իրիկուն Ակրամի մէջ ու չրջակաները երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ որ չորս երկվայրկեան տեւեց։

ԼԱՅՊՑԻԿ.—Կայսրութեան դատարանը երեք տարուան ու վեց ամսուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց առեւտրական չրջուն պաշտօնեայ Պէքէրը, զինուորական գաղտնիքներ երեւան հանելու մասնութիւնը գործած ըլլալուն համար։ Պէքէր խոստովանած էր թէ Մէջցի ամրոցներուն լուսանկարները յանձնած է Ֆրանսացի Մէօնիէի։

ՔԻՆՇԷՎ.— Պուլկար պատուիրակութիւնը զոր կը կազմեն թիկնապահ զօրավար Նիքոլայէվ, հազարապետ Սաւով եւ Պ. Սթանիքով, հոս ժամանեց ու ներկայ դտնուեցաւ Մինսքի հետեւակներու 54դ գունդին հանդէսներուն, որուն պետն է Պուլկարիոյ իշխանը։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը մտադիր է այս իրիկուն Անգլիա ուղեւորիլ Քիլի ճամբով։

ՈՒՆՇԻՆԿԷՐԸ.— Երեսփոխանական ընտրութեանց արդիւնքը մինչեւ հիմա սա եղաւ.—196 հանրապետական եւ 176 հանրավարական։ Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով հանրապետականները մեծամասնութիւն ունին Երեսփ. Ժողովին ու Մերակոյսին մէջ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ուղիղ գործակալութիւնը կը հաստատէ ֆոն Վէտէլ կոմսին անուանումը՝ իբրեւ դերման դեսպան Վիէննայի։

ՌԻՄՍ.—Պ. Շարլ Հանոթօ որ երկաթուղիի արկածի մը պատուն երկու ոտքերէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, տակաւին ողջ է։ Կը յուսացուի թէ սրունքները կարելու պէտք պիտի չմնայ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 5 Նոյեմ.—Բորթուկալի թագաւորը, այսօր, Բոմբէյների մէջ որսորդութիւն կատարեց Հանրապետութեան նախագահին հետ։

—Եղնոնադատ ատեանը մահուան դատապարտեց Վիտալը։ (Քանի մը կիներ սպաննած է։)

—Հանքագործներու պահանջումները քննելու պաշտօն ունեցող իրաւարարները չընդունեցին օրականներէն վար դրուելիք մասին բարձրացումը։ Ընկերութիւնները խոստացան բարւոքել գործատորներու հանդստեան կոչուելու պարագան։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ Պետական Խորհուրդին նախագահ անուանուեցաւ Պ. Կրուիչ, փոխանակ Պ. Սիմիչի։

ՆԻԻ-ԵՈՐՔ.— Մ. Նահանգաց երեսփոխանական ընտրութեանց արդիւնքը սա է.— 196 հանրապետական եւ 176 հանրավարական։

ԼԻՎՐԲՈՒԼ.— Ամերիկայէն առնուած լուրերու նայելով ցորենի գիները քիչ մը ինկած են, բայց հոս հաստատուն էին. վերջին գինն էր 5/10/25։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Վալտէք Ռուսօ անհամաձայն կը գտնուի նախարարապետ Պ. Բոմպի հետ, Միաբանութեանց օրէնքին գործադրութեան մասին։ Պ. Վալտէք Ռուսօ ի մօտոյ իր կարծիքը պիտի յայտնէ հրապարակաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— 25 միլիոն դրամագլուխով խմբակ մը կազմուեցաւ Անգլիոյ հանքածուխի առուտուրը մենաշնորհի վերածելու համար։

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 23 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	18 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	30	24
Ամէնէն վար գին	»	30	18
Բուլմէլիի երկաթուղի զոց.	ֆր.	118	12
Ամէնէն բարձր գին	»	118	75
Ամէնէն վար գին	»	118	12

ԲԱՑՈՒՄ 24 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Դ.	30	18
Բուլմէլիի երկաթուղի	ֆր.	118	—
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէէտի ժէնէրալ ՕՔմ.		0	10
Սօս. ՕՔմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	57
» ժուիսանս		1	32
» պարտաթուղթ		496	—
Քարափ Գ. Պոլսոյ		480	—
Թրանսվալ		142	—
Քրէտիթ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		261	50
Կավրիոմ		78	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	10
» » պարտաթուղթ		—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բօլ Էմբէրիտլ	»	90	—
Քրիմիշ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէճաիիք	»	102	50
Բուպլի Ղոզաղրամ	Օ. Ո.	8	65

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71½
» » » չէք	»	22	70
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	63
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	54	75
» » » Դ. բաց.	28	12
» » » Դ. զոց.	28	—
Օսմանեան Պանքա	13	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	44	50
Պուլկարական 1888	93	—
Էժիպսիէն իունիֆիէ	107	75
Տօմինիայ	106	—
Թրանսվալ	5	63
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 5 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	92
» » 3 ½ %		99	05
Օսմ. Քոնս. սեռի Դ.	բաց.	28	35
	զոց.	28	40
» » » Բ.	»	—	—
» » » Դ.	»	21	45
Օսմ. Կայս. Պանք	ֆր.	594	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուլմէլի երկաթուղի	»	122	25
Օսմ. մաքսատուն	»	550	—
Օսմ Ռէժի	»	362	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	502	—
Քէէտի Լիոնէ	»	1079	—
Իտալական Ռանթ	»	103	30
Սպանիական արտաքին	»	67	43
Թրանսվալ	»	145	50
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	130
Դրամադրէզ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 5 Նոյեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Բուլմէլի երկաթուղի	»	124	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	70
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	270

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	20
Բուլմէլի երկաթուղի	»	112	70
Օսմ. Ռէժի	»	321	—

ՊՐԻՍԷԼ, 5 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնս. սեռի Դ.		28	17
Բուլմէլի երկաթուղի		120	75

ՀԻԻՍԱՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻԲԻՔՃԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եենի ճամի, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամպակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի աղնութեան եւ ժամանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատունները։ Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ճերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլներ, թաշկինակներ, վերնաշապիկներ եւ նուրբ հովանոցներ, լամպարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով ժամանակներով։ Առոնցմէ զատ՝ սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ եւ բրդէ ծաղկնկար, ֆանթէզի ու նոքրաձեւ պլուզներ, արշինը 5 ղրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 ղրուշ. ինչպէս նաեւ «կրօսէյէնտէր», եւ «կրօսա ամիրիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ։ Մետաքսէ եւ նորաձեւ ցուլար կերպասներ արշինը 4էն մինչեւ 6 ղրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, աղնիւ ու վայելուչ կերպասներ, արշինը 7էն մինչեւ 15 ղրուշ։ Բրդէ աղնիւ կերպասներ եւ արշինը 3էն մինչեւ 7 ղրուշ։ Ֆրանսական լաւ ապաժոներ, չգունատող, արշինը 70 փարայէն 90 փարա, մետաքսէ սաթէն աղնիւ տըպածոներ, փայլուն եւ չգունատող, արշինը 3 ղրուշէն, ֆուլին տպածոներ, ծաղկնկար եւ ճաշակաւոր գոյներով, արշինը 2 ղրուշ 30 փարա։ Բիքէ եւ ապրաֆոր տպածոներ, միագոյն սաթէններ, մետաքսէ եւ բրդէ խառն ապրանքներ, եւայլն։

ՔՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՆՇՈՒԵԿՇԻՈՒ 30 Սեպտեմբեր 1902ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Մնակ. մէջ գտնուած դրմ.	131,291,301.58
Թղթադրամներ	804,864,490.98
Ոսկւոյ	287,485,241.87
Ընթացիկ հաշիւներ	330,011,420.59
Փոխառութիւններ	168,010,280.07
Պարտաթղ. արժեթղ. եւն.	9,538,489.74
Հին անչարժ կալ. 30,000,000) Նոր անչարժ կալ. 5,000,000)	35,000,000.—
Զանազանք	29,246,774.45
Ֆրք.	1,795,447,999.28

ՊԱՍՏԱՆԴԱՐ	
Պահեստի դրամ դրմ

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուզուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսուցանասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարանց դիւրութիւն։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինանէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, կ. Պոլիս։

579

ԷՄՆԻՑԷԹ ՍԱՆՏՂՂԸ ԷՄԼԱՖ ՖԻՐՈՒԽԹԸ ԻԼԱՆԸ

Ն. 11,806. 310 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Թաշ Բէօրրիւ սօգաղընտա Սէօյիւտլիւ Զէյմէ ճատտէսինտէ 321 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի քեարկիր պիր գաթտան իսպարէթ 5 ատէտ պէքեար օտալարլա 1 պապ գալայնը տիւքքանը 2 գուեռու վէ 673 արշըն պանչէնին թէմամըլա 294 արշընը համամ մահալի վէ 250 արշընը սօղուզլուգ մահալի օլմագ իւզրէ 594 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի Սէօյիւտլիւ Զէյմէ Համամը տիւմէքլէ մաարուֆ 1 համամրն թէմամը. Զեյնել Ապեդին պէյ

» 6056. 310 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Միսք սօգաղընտա 2 նիւմէրօլը 76 արշըն արսա ինղէրինէ մէպնի ախչալ 3 քաթտան իսպարէթ 3 օտա վէ չաթը արսը վէ մաթպախ վէ 41 արշըն պանչէ վէ այրըճա 65 արշըն արսասա պիր օտասը վէ 33 արշըն պանչէ վէ միւշթէմէլաթ սայրէթի հավի պիր պապ խանէնին թէմամը. Կիւլիւկ գասրն

» 314 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Խալիտ աղա սօգաղընտա 18 նիւմէրօլը 74 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ իբի գաթտան իսպարէթ 4 օտա 1 մաթպախ վէ 83 արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթը սայրէթի հավի էսնիհէսի միւզ զէմինի մուգաթալը 1 պապ խանէնին թէմամը. Անմեs Ֆուտաs Էֆենտի

» 137. 315 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Բայա ճատտէսինտէ միւքէրրէր 56 նիւմէրօլը 82 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի քեարկիր պիր պապ մահալլէպիճի տիւքքեանընին թէմամը. Ազապի գասրն

» 38. 313 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Ճաֆէր Աղա մահալլէսինտէ Զըգմազ իմին Պէյ սօգաղընտա 3 նիւմէրօլը 454 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ 3 գաթտան իսպարէթ 12 օտա վէ 2 քէպիր սալոն վէ 4 քիլեր վէ պիր սուֆա վէ պիր մաթպախ վէ իթիսալինտէ ուշդա օտասը վէ մա օտա համամ վէ գուեռու վի պինանրն արգա ճիւէթինտէ 2746 արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթ սայրէթի հավի 1 պապ խանէնին թէմամը. Սառա հանըմ

» 47. 313 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Ճաֆէր Աղա մահալլէսինտէ Զըգմազ իմին Պէյ սօգաղընտա 2 նիւմէրօլը 149 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ 3 գաթտան իսպարէթ 7 օտա 1 մաթպախ 1 գուեռու վէ 3050 արշըն պանչէ վէ միւ թէմիլաթ սայրէթի հավի պիր պապ խանէնին թէմամը. Սառա հանըմ

» 1693. 302 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Տիզ սօգաղընտա 7 նիւմէրօլը 135 արշընտան իսպարէթ վէ տէրունինտէ պիր գուեռուլը հավի պիր գրթա արսանրն թէմամը. Քեմալ պէյ

» 4300. 309 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Զիւտի Փաշա մահալլէսինտէ Թաղթա քէօրրիւ ճատտէսինտէ միւքէրրէր 6 նիւմէրօլը 72 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ իբի գաթտան իսպարէթ 4 օտա վէ իթիսալինտէ 24 արշըն արսատա 1 մաթպախ վէ 418 արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթ սայրէթի հավի պիր պապ խանէնին թէմամը. Սալիհե, Պիճան վէ Միւրվեթ հանըմներ

» 1070. 302 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Եօղուրտճը Զէյմէպի ճատտէսինտէ 12 նիւմէրօլը 195 արշընտան իսպարէթ պիր գրթա միւհթերէք մէնզիլ արասարընը 4 հիսսէէն 3 հիսսէպի Մկրտիչ վէ գեվնեսի Հռիփսիմի գասրն

» 4211. 303 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Պահարիէ սօգաղընտա 15 նիւմէրօլը 1077 առշընտան իսպարէթ Պաղ մահալիին թէմամրլա 1703 արշընտան իսպարէթ տիկեր 1 գրթա պաղ մահալիին 48 հիսսէէն 20 հիսսէպի Էմինե Ղանիմ հանըմ

» 15,048. 310 սէնէսի Դատրքէօյիւնտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Զըգմազ Պանչէլէր սօգաղընտա միւքէրրէր 1 նիւմէրօլը 236 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ իւչ գաթտան իսպարէթ 8 օտա 1 մաթպախ 2 գուեռու վէ 1498 արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթը սայրէթի հավի պիր պապ խանէնին թէմամրլա 1904 արշընտան իսպարէթ 1 գրթա պաղ մահալիին նրսֆը հիսսէպի Անմեs Թեվֆիզ պէյ

» 3636. 302 սէնէսի Իսկիւտարտա Ալթունի Զատէ մահալլէսինտէ Թօփհանէլիօղլու ճատտէսինտէ 53 նիւմէրօլը 188 արշընտան իսպարէթ 1 գրթա արսանրն թէմամը. Ֆաթմա Զեհրա հանըմ

» 2179. 304 սէնէսի Սթէնեատա Բիւրքիւ Պաշի մահալլէսինտէ Սթէնիա ճատտէսինտէ 96 նիւմէրօլը 103 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ պիր պապ պագդալ տիւքքեանրլա արդա ճիւէթինտէ 52 արշըն պանչէնին թէմամը. Գեամիլ էֆենտի

» 3509. 303 սէնէսի Դարթալտա Իսկիւտար ճատտէսինտէ 180 նիւմէրօլը 207 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչալ 2 գաթտան իսպարէթ 4 օտա վէ 1 ուռֆա վէ 1 մաթպախ վէ 1 գուեռու 234 պուչուք արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթը սայրէթի հավի 1 պապ խանէնին թէմամը. Խրիսթաֆի գեվնեսի Կարուֆալիա գասրն

» 1821. 302 սէնէսի Բուռմէլի Հիսարընտա Մողլա Ֆէչերի մահալլէսինտէ ճատտէսինտէ 49 նիւմէրօլը 174 արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի 2 գաթը քեարկիր 1 գաթը ախչալ օրմագ իւզրէ 3 գաթտան իսպարէթ 5 օտա, 3 սուֆա 1 սանտրդ օտասը, 1 գուեռու, 1 մաթպախ վէ 224 արշըն պանչէ վէ միւշթէմիլաթը սայրէթի հավի սրբի միւլք 1 պապ խանէնին թէմամը. Հաճի Մեհմեs Բիձաք էֆ.

Պալատէ ճիհա վէ նեվ իլէ մեվզրի միւշթէմիլաթը մուհարրէր էմլաքը մերհունէ ասանպը վատի մուանիսէտ իքիպ տէյն իհմիմիլ էջ պէր մուհիպ նիրամը իսպարնամէյէր կէօնտէրիլմէյի հալտէ հէնուզ Սանտրդա միրահասիլէ թէճտիրը մուանէյէ իյլէմէսիլ օլմալարընտան տօլայը ալէյլուսով էմլաքը մէրհունէէ վարը եէրը մուանմէյէսի իբրա գրլընարագ էմր ու ֆէրաղ իբրասընը միւթէագրպ պիթթախլիեէ միւշթերիսինէ թէխլիհ օլրմագ իւզրէ թարիխը իլանտէն իթիսպարէն 15 կիւն սօնրա պիմէզահիտ ֆիրուսիէթընա թէչէպպուս օլընաճաղընտան թարիպ օլանլարընն վէ թէճտիրը մուանմէյէ իթիէք իսթէյէն մէտեունդարընն էմիրէթ Սանտրդընա միրահասիթ իյլէմէյիան օլունը.

Ֆի 21 Թշրրինի էվվել սէնէ 318

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻԶՈՑԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ սթոքնան, փակոր, ներբլոմները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարոքրման, արիւնամիզութեան, ուռանց միջոցաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզգուշ և ուրիշ դեղերու հետեւանքն սանդալները։

Ամէն քարտիւ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղատուներ

Ա.

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 սեպտ. 26ին կատարելագործուած հակադարձեալ տարբ

Պէրլինի Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանքի, օժիտ, տարեկան, ցմահ եկամուտ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԵՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կնդունի միայն գրաւական ինչքերի վրայ.

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ողջ ու որքերու համար օժիտ մը. Թեկուզ փոքր վճարումներով — (մանր ապահովագրութիւնները նոր ստեղծուած համար).

Ապահովագրութիւն տրվելու, երկաթուղիի թիւեալի եւն. արկածներու դեմ մարդոյ կեանքին համար, շաբաթական թոշակ վճարումով մը. սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆԿԷ. վճարելի միանգամ մէկ տարուան համար 52 շաբաթ, այսինքն 52 Ֆրանք), այս դէպքով ուղղակի կեանքին համար տարեկան ապահովագրուած կ'ստանայ 10,000 Ֆր.՝ մահուան դէպքին, 15,000 Ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան դէպքին, և օրական հինգ Ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան դէպքին։

Ընկերութեան Դրամատունը,—ՕՄՐ. ԲՆՍՏ. ՊԱՆՈՒ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԳԼ

Գալաթիա. Օմ. Պանքային գէպք. Ինայէթ խան, թիւ. 7, 8, 9։

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու տակաւ կորսնցուցածներու արեան ապահովութեան և մարմնի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կորսնցուցածի տկարութենէ ուղողներուն՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները. որոնք կամքի չանցով կը խմեն և համ կը սիրուին բնաւ չէ խմել։ Ֆ. անասի բժշկանան հաճելի օրքեսօ ԲՈՒՐԹՈՒ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ որ հոտաբուր ձկան իւղութեան զգուեցուցիչ հոտէն ու հոտէն զերծ և բոլորովին փիսա անուշ համ ունի և անուախ, երանելի ու մանրակի հոտը կը զգացնէ։ Ինչ որ բացարկի դիւրութիւն մը չի գործածելու։ Ոչ խմուելու տեսն ոչ ալ տակէ նոր բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկներ ի ստանալու Քիմիս կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԻ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ մեծանոյն ամանակ սպեցիկ և փրանուած դարմանն է դժուարաշունչ, կուրծքի թուածք երբ, հարբուքի կորքի արկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտի։ Ամէն ճաշի առաջ մէկ դգալ տալու պէտք է։

Կը ծախուի Պ-հեմ գրաս Քի չէ։քէ ն դեղատներ։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լիման և Պոնտրօիտոսի դեղի մթերանոցներ և ամէն մեծ դեղատներու մէջ։

796 6—52

ԹԻ ԳՐԷՇԱՄ

ԿԵՆԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընդհանուր գրամագլուխ 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆունտ

Տարեկան եկամուտ՝ ապահովագրութիւններ և գանձ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆունտ

Ընդհանուր հատատարութիւն թուականին սկսեալ 1848ի թվէն, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, եկեղեցական թոշակ եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընդհանրութիւնը 6619 արկածներ տուած է որոնք 58,680,600 ֆրանկի գումարագրեալ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Ֆ. Ֆ ԼԷՄՈՒՐԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթա. Մէյտանքոփ Ջադդեսի Աշկիլեան խան։

Մանրագոյն տեղեկութիւններ ստանալու համար դիմել գրասենեակ։

Փոխ-գործակալութիւն՝ Զալաթիա Մէյտանքոփ խան։

ՀԵՐՄԱՄԱՐԻԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղուութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որ գերեզմանին կը գրկեն զմարդ։ Թէ որը սկսած և թէ հինգսան ՀԵՐՄԱՄԱՐԻԶՈՒԹԻՒՆՆ ոնիլաս կերազով ու հիմնապէս առաջքը առնելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ քանի տարիներէ ի վեր գործածելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'ազատեցնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Զերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ասանդրդ խանգարելէ և մարդկանները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐԻ բոլորովին զերծ է այս անհարմարութիւններէն և անտարաբաշ անոնք որ այս կարգի ծանուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած գեղը գտնել, պարզապէս ժամանակ կ'ընան և ուղղակի կը փնտռեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմիրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղատուներն ու դեղի մթերանոցներու։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն։ ԷՄՄԻՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի նէէր ճամի բոլոր Բազարի պէյի Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լիմոն, Պոն էյիոնս դեղի մթերան ը Կարոս Պանանի Գարա-Գիւշլուքեան դեղատունը։

897 30—30

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՐԱՍՊԱՐԿ

Ընկերութիւնը խնամ ապահովագրութիւններ կը կատարէ ի դէպս հրդեհի. ամէն տեսակ արդիւնաբերութեան գործարանաց, ճամբարդութեան պարագաներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ։ Ապահովագրութիւններ փոխադրութեան ու նաւերու ստորագրել է դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն դիրքի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Ընդհանուր եկամուտ	12,000,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տուս	54,000,000 »

Ընդհանուր ճեպիչ Ա. ՀԻՒՐ ԻԻԶ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՖԱՐ ՐԷՊԷՆ

Ընդ. գործակալներ՝ Գալաթիա, քարափ Ն վայ, հին մ քարատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը։

524

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէօբա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարելի գումարներ	Երաշխաւորեալ գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանկ	114 միլիոն ֆրանկ	461, 3, 390 ֆրանկ

Այն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւնն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի տեղեկութիւններ համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պերա, Գարնաթա խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օ. մ. Կայս. Պանքային

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար ՈՐԴԻՒՔ ԷԻՍԻՄ ԳՈՒՐԻԱԹԼԻՆ

747 37—53

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ԶԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Այն գրամատունը կը վճառէ ամէն տեսակ արժէքաւորներ՝ իրենց գիներուն համեմատութեամբ՝ ամսական 20 դրշ.էն մինչեւ 100 դրշ. օրական գումարի մը վճարումով։ Դրամատունը առանց քաղաքական վճռականութեանց թիւերը նշանակ ու չանուած պարագիներու գումարներ համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Գինովները նոր տարիի վճարումներ, իրենց մուրհակներ ու որոնք մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ամէն գաղտնի արժէքաւորներ թիւը գոյացուցեալ ուրիշ ծանուցագիր մը ալ կը տարեսի, և գնորդ նոյն տարեսի իսկ ամէն իսկական հանրութեան ի մասնակցելու ստանալով, չանցնելու տարեսի կարող է։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն ալ գամ այս գործարանութեամբ կրնայ ապահովագրիչի տէր դառնալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրշ.ի վճարումներ մեծ հարստութիւն մը չպատրաստելով և ամէն մարդ դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հանրանքներ ունի որ մը չանելու, և եթէ երբեք չկրնան ալ, թէ վճարումներ չնորհիւ, յանկարծական ապահովագրիչ տէր պիտի ըլլայ, որ հանրանքներ ստանալու մը է։

ԼԱՒԻԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերատնտէսական ճանաչում

ԶԳՈՒՇԱՑԱԼ ԿԵՂՄԵՐԻՆ

Գանանցելու է հեռեւեալ ռնուցը պարունակող պիտակով տիպեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղագործարաններուն և դեղագործներուն մոտ։

387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԷՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷ

Ընդհանուր Հրի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեանի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանոս	1069	Գոսմ	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բօզարիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնկոս	2906	Կրօնոս	1695	Մարենկոս	2273	Սարթոս	1113
Անեմէն	1541	Գոբսոս	895	Հիրոս	775	Մարգէլլոս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզզ	2377	Տիտոս	4311	Հիտալիս	1581	Միքաստոս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանոս	1822	Տօմինոս	937	Հինտու	3726	Միլոս	1057	Սթէրս	1200
Գորոտինոս	1264	Տուրս	2383	Հորադիս	3600	Մոնդէպելլոս	1735	Թասոս	1328
Գրաւս	1076	Տրարս	1713	Հումպէրտ	595	Մուրիլլոս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրոս	1083	Թօրիս	3827
Գրէնֆիլլ	4431	Էպրոս	2464	Իտանոս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտոս	1470
Դէլրոս	1671	Էլտոբրատոս	1520	Ճիրնոս	1080	Օնենարիս	4036	Թորբիտոս	487
Դալիբասս	1337	Էրազզ	1841	Քէլսոս	1053	Օրլանոս	1535	Ուրպինոս	2429
Դամլս	1244	Ֆիտոս	954	Քոլբինոս	2307	Բալէրմոս	1637	Զաբոս	1914
Դազզ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմոս	1700	Բոլոս	510	Զոլոս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրիսթոս	2229	Զոլթուրնոս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքոս	4532	Լէբանոս	2272	Բրինպլոս	1663	Եէտոս	1850
Գրիս	2697	Կալիէնս	3060	Լիվիրնոս	1643	Բոլլոս	1613	Զէրոս	1200
Գոլորատոս	4235	Կիդանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոսէս	1789		

Լորենցս չոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր փոխադրով Հրէն հոս հասած է

Դիմել առ գրասենեակս Ֆ. ՀԻԼՔ ԵՆՐԻՔՍՕՆ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Մէյտէք խան, Գալաթիա

877

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական նրբեւեկութիւններ

Գշ. 22/4 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 23/5 Իզմիր, Բիրէ, Ալեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ցաղորդակցելով Լեւանտիրանին (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարտուս-Համ.
Եշ. 24/6 Սեվաստոպոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 25/7 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 20/8 Տարտանէլ, Սիմորոզ, Սեվանիլ, Իզմիր, Քիոս, Թարտուս-Համ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԱՍԱՍՈՒՍԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Նյմ. 10 Մեկնելիք Ա[illegible]

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նյմ. 6 Սիրասի Մ[illegible] Ս[illegible] Ն[illegible]
» 11ին Մեկնելիք ուղ. Մ[illegible]

Տարեկան [illegible] Բ[illegible] համար Առաջին [illegible] 245 ֆրանք. Բ[illegible] 175 ֆրանք Տարեկան [illegible] 516 Բ ՌԸՉՈՒ

ՖՐԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ բանող օրդ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Զիրդարիան	10500	Տրավիա	3500
Ամամենան	10500	Էթիոպիան	3500
Բէսդրիան	10500	Արմենիան	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմերիան	3500
Ցիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3400
Գոլոմպիան	8000	Աբէնիան	2800
Ծորտիան	8000	Անտարուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ազգարիրն	2500
Տրրտինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Ֆինեռ	900
Վալենիան	3700	Օբորդ	800
Ցիմմրնիան	3700	Լիսպոն	[illegible]
Ցասպիան	3500		

Ապարատ մը տեսնելէն կը խնդրուի իրենց տարրանքի ալյուր Ֆոթոգրաֆիս կամ Ռոլոթիոյ մոտ ստանալու համար։ Ընկերութիւնը հրամանագիր դրեցի շաբաթուան ժամը 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՏՈՆԻՆ

Գալաթիա, քարափի վրայ մասնաւոր հիւր տեղը

600

ՓԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ տարեկան երկու անգամ կը բաղկանայ Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սիրիանիա	3309
Սարսոնիա	18900	Գասպարոնիա	641
Լուբանիա	12950	Վերրա	3215
Ցամբանիա	12950	Բաւիա	2440
Սուլթանիա	8843	Թրիա	2336
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2335
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2358
Սերվիա	7392	Ալէբբո	2181
Ուրանի	7269	Նեբպուրկ	164

Դիմել առ ՇՈՒԼի և Սիեր

Joly et Seagor

Մէյմանէթի խան, թիւ 6, 7 8 Գալաթա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։

255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Պորտոյի. Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող օրդինարի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպպ	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէբա	2200
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1600
Մարիոնիս	2500	Կիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ և ԸՆԿ. Ուիթիս խան ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվերբուլ։

Տպագրատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ